

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | BR. 2/397 | GODINA XXXVIII | CIJENA 10 KN

VELJAČA 2019.

**“Ne iskušavaj Gospodina,
Boga svojega!”**

Poštovani čitatelji,

pri kraju smo mjeseca veljače i već pomalo prepoznajemo naznake ranoga proljeća. Vjerojatno smo zato ovih dana kojekakvim karnevalskim skazanjima, često s puno neukusa, istjerivali duhove zime i zazivali duhove proljeća, kako nam to stručno i gotovo „znanstveno“ tumače oni koji o tome sve znaju. Ipak, osobno sam skloniji vjerovati da se te šale i razbibrige događaju radi početka korizmena vremena. Možda je potrebno neko vrijeme opuštanja i šale upravo zato jer slijedi vrijeme kada se skidaju sve maske, jer dolazi vrijeme sabranosti, molitve i dobrih djela. Mnogi će reći da je veoma važno sačuvati i prenositi tradiciju karnevalskih/pusnih običaja te kako bi bila „neprocjenjiva“ šteta kada bi se bilo što od toga zapustilo. Pitanje je samo kako to da za njih ne vrijedi isto kada se govori o korizmi, o lijepim običajima i tradiciji koji su vezani uz korizmeno vrijeme. Zar nije lijep „običaj“ iskrenije moliti, redo-

vitije sudjelovati u svetim misama? Nije li lijep običaj pobožnost Križnoga puta? Zar ne bi bilo lijepo da podržimo običaj i prave iskrene korizmene ispovijedi? Ponekad izgleda da ti „običaji“ nisu baš toliko važni. Izgleda da su puno važniji oni prvi.

Početkom mjeseca ožujka doista započinje ovo izvanredno i sveto vrijeme korizme. Možda nas i Evandelje 8. nedjelje kroz godinu, koju slavimo neposredno prije Čiste srijede, upravo na to upućuje. Tada imamo prigodu čuti Isusovu riječ upućenu učenicima: „...Što gledaš trun u oku brata svoga, a brvna u oku svom ne opažaš? Kako možeš kazati bratu svome: 'Brate daj da izvadim trun, koji ti je u oku', a sam u oku svom brvna ne vidiš. Licemjeru, izvadi najprije brvno iz oka svoga pa ćeš onda dobro vidjeti izvaditi trun što je u oku bratova.“ Poštovani čitatelji, nije li upravo vrijeme korizme ono vrijeme kada smo pozvani izvaditi brvno iz oka svoga? Zar nije upravo sada u korizmi vrijeme kada najprije moramo pogledati sebe, iskreno i savjesno, da bismo tek nakon toga mogli vaditi trun „iz oka bratova“, tim više što smo sigurno više puta nastojali pod svaku cijenu vaditi taj trun iz oka bratova, a nismo imali ni volje ni želje da se prije toga riješimo brvna iz svoga oka. Dolazi vrijeme kada smo najprije pozvani riješiti se brvna

iz svoga oka, tj. pokušati se oslobođiti oholosti, zavisti i sebičnosti pa ćemo tek tada na pravi način pogledati svoga brata. Tada nam njegov trun u oku i neće biti najveći problem koga baš mi moramo riješiti. Korizma je vrijeme iskrenosti i otvorenosti. To nije vrijeme žalosti, već ozbiljnosti i odgovornosti. To svakako nije vrijeme samosažaljenja, a ni vrijeme kada ćemo prvenstveno drugima oko sebe pokazivati svoju pobožnost. Prava pobožnost i razgovor s Bogom moraju se najprije dogoditi u našoj nutritini, u našemu srcu, kako nas Isus poziva. To je vrijeme odricanja, ne radi naše hvale pred drugima, već da se odrekнемo onoga što nas dijeli od Boga i od ljudi s kojima živimo. Stoga će biti puno korisnije da se probamo odreći ogovaranja, klevetanja i iznošenja neistina o drugima, da se odrekнемo samohvale i govora o svojim potrebama. U korizmi smo pozvani otvoriti oči kako bismo bolje vidjeli svoje bližnje, kako bismo vidjeli njihove potrebe i kako bismo znali cijeniti njihovu ljubav, dobrotu, služenje i požrtvovnost zbog čega je nama ljepše živjeti. Poštovani čitatelji, neka nam svima predstojeća korizma bude plodonosna i neka nas potakne na bolji i odgovorniji kršćanski život.

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulsko biskupije

Glavni urednik: Vilim Grbac

Zamjenik glavnog urednika: Željko Mrak

Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Vilim Grbac, Ilija Jakovljević, Tomislav Milohanić, Željko Mrak

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-342
ladonja@biskupija-porecko-pulска.hr
ladonja@josipturcinovic.com

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivić

Tiskar/Nakladnik:

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

IBAN HR7023800061147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

SWIFT ESBC HR 22

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica: Pustinja

Europski biskupi pozvali na izlazak na europske izbore

BRUXELLES Vijeće biskupskih konferencija zemalja Europske unije (COMECE) uputilo je poziv za sudjelovanje na europskim izborima, ističući da od 23. do 26. svibnja svi punoljetni građani EU-a imaju priliku izabrati svoje zastupnike u Europskom parlamentu i tako sudjelovati u oblikovanju budućnosti Europe. Glasovanje nije samo pravo i dužnost nego i mogućnost konkretnoga sudjelovanja u izgradnji Europe, ističe se u priopćenju objavljenom u četvrtak, 14. veljače u Bruxellesu. Biskupi pozivaju europske građane da se priključe političkom procesu, prosude i daju svoj glas na izborima kako bi europski projekt nastavio napredovati. Ishodi tih izbora utjecat će i na međunarodnu scenu i odluke koje će se ticati cijelog čovječanstva jer briga za okoliš i održivi razvoj ne mogu se ograničiti samo na Europu, upozoravaju biskupi. Europska unija nalazi se pred velikim izazovima i nesigurnošću. Europa mora ponovno pronaći svoj zajednički identitet i poraditi na nedostatcima. Potrebna su djelotvorna rješenja za pitanja migracija, azila i integracije, poručuju biskupi i pozivaju Europske države da dobro prouče stavove kandidata prema, naprimjer, zauzimanju za zaštitu ljudskoga dostojanstva i temeljna prava. Izlazak na izbore nužan je korak za očuvanje dosadašnjih pozitivnih postignuća Europske unije, poručuju biskupi i izražavaju nadu da će ti izbori Europu ponovno učiniti ključnim akterom u cjelovitom razvoju osobe, obitelji i zajednice. (IKA)

Ubitačna ravnodušnost

Matejevo evanđelje, peto poglavje, donosi Isusov „Govor na gori“, proglaš Kraljevstva Božjega. Osim blaženstava, tu su saborane i Isusove riječi o odnosu staroga i novog zakona. Njih obično nazivamo „radikalizacijom zakona“: pojedine su zapovijedi Staroga zavjeta u Isusovu učenju produbljene i zaoštrenе. Primjerice, niz „rekli su vam, a ja vam kažem“, pokazuje kako kršćanima nije dovoljno „ograničiti zlo“, nego je potrebno ići u sam korijen zla, i tamo ga sasjeći. Niti jedna od starih zapovijedi ne prestaje vrijediti – naprotiv, od kršćana se traži još stroži pristup prema sebi. Na primjeru stare zapovijedi „ne sagriješi bludno“, to postaje jasnije: od čovjeka se traži ne samo da ne griješi tijelom i djelom nego da svoje misli i poglede pročisti jer preljub počinje već „požudnim pogledom“ (Mt 5,27-28). Pogubna želja, koja se rađa u čovjekovu srcu, korijen je grijeha, i dok god se želja ne iskorijeni, čovjek je njen rob i sluga poslušan zlu. No, velika paradigma pounutarnjenja zakona dana je u zaoštravanju zapovijedi „ne ubij“. I mi, kad ispitujemo svoju savjest, pred tom zapovijedi s olakšanjem zaključimo: „Pa

nisam nikoga ubio...“ No, Isus od nas traži više, pokazuje da je čovjek puno više od tijela te da ubojstvo nije samo fizičko, tjelesno oduzimanje života. Ubojstvo se rađa u čovjekovu srcu u četiri naizgled prihvatljiva stava. Prvi je srdžba: tko se god srdi na brata svoga, bit će podvrgnut суду (Mt 5,22). Srditi se znači biti nestrpljiv, stavljati svoj interes prije drugoga, biti bez razumijevanja za tuđe razloge. Srdžba je eksplozija egoizma. Drugi je vrijedanje: tko bratu rekne „glupane“, bit će podvrgnut судu Vijeća (Mt 5,22). Reći čovjeku da je glup, znači izravno ga i namjerno uvrijediti, s ciljem nanošenja boli. Treći je obezvredivanje. Tko bratu kaže „luđače“, bit će podvrgnut ognju paklenom (Mt 5,22): reći čovjeku da je „lud“, znači proglašiti ga neuračunljivim, nesposobnim shvatiti i htjeti, kao da nije čovjek. Četvrti je ravnodušnost. Poruka o neprihvatljivosti ravnodušnosti izrečena je između redaka i nije dohvataljiva na prvi pogled. Kaže Isus, ako donosiš dar na oltar i tamo se sjetiš da tvoj brat ima nešto protiv tebe, ostavi dar, izmiri se s bratom i onda se vrati prinijeti dar. U ovom se tekstu ne dovodi u pitanje ispravnost čovjeka koji prinosi dar: on

može biti bez grijeha, vjerodostojan i pobožan, na glasu svetosti. Ali, ako netko ima nešto protiv njega, iz bilo kojega razloga: ne smije mu biti svejedno. Isus želi reći: ako si ti svet, ali si nekome trn u oku – neka ti ne bude svejedno. Nemoj ga ignorirati. Nemoj ga odbaciti zbog njegovih slabosti. Kršćaninu jednostavno nije dopušteno biti ravnodušnim: i prema onima koji ga progone, iz svojeg grijeha, zloće ili bedastoće, kršćanin mora uvijek biti – kršćanin. Mora pružati ruku mira, ljubavi i dobrote. Jer, ravnodušnost je jednako ubojita kao i srdžba i vrijedanje. Ivan je to sročio ovako: „Tko god mrzi brata svoga, taj je ubojica.“ (1 Iv 3,15) Sva naša djela počinju u našim mislima: ubojstvo počinje mržnjom koja tinja u srcu, može tinjati godinama, ali kad se rasplamsa, iz srca se prelije na ruke i napravi zlo. Stoga kršćanin nema alternative: ili ljubi ili nije kršćanin. Mora čistiti svoje misli i biti otvoren duhu Božjemu jer samo srce puno ljubavi, Duha i dobrote, na ruke prelijeva miris Božje prisutnosti i u svijetu svjedoči Božju dobrotu: „Tako neka svijetli vaša svjetlost pred ljudima da vide vaša dobra djela i slave Oca vašeg koji je na nebesima.“ (Mt 5,16)

Spomen-ploča vlč. Zvonimиру Brumniću

Prigodom obilježavanja 20. obljetnice smrti velečasnog Zvonimira Brumnića, svećenika Porečke i Pulsko biskupije, na njegovoj rodnoj kući u selu Funcići, postavljena je u subotu, 16. veljače, spomen-ploča njemu u čast. Svećenik Zvonimir Brumnić, humanist, dobročinitelj i domoljub, poznat je kao jedan od najužih suradnika mons. Bože Milanovića oko pripojenja Istre matici Hrvatskoj.

Ploču je svećano otkrio mons. Ivan Milovan, biskup u miru, zajedno s lindarskim i gračaškim župnikom vlč. Maksimiljanom Ferlinom te župnim vikarom vlč. Filipom Celentom. Projekt su podržali Općina Gračišće i Istarska županija, a ploču i obradu donirala je tvrtka Kamen Pazin d.o.o. Funcići po crkvenom ustroju pripadaju župi Lindar, a administrativno pripadaju Općini Gračišće. Nakon glazbenoga uvoda etnomuzikologa Noela Šurana na tradicijskom instrumentu svirale, moderator programa, novinar Aldo Sinković, koji je ujedno bio i *spiritus movens* cijelog projekta, njavio je obraćanje načelnika Općine Gračišće Ivana Mijandrušića. On je istaknuo kako je upravo Aldo Sinković pokrenuo ideju i koordinirao projekt postavljanja te spomen-ploče te mu je na tome zahvalio. Općina se ovom prigodom pobrinula oko popravka krova rodne kuće vlč. Brumnića.

Trebalo je uslijediti obraćanje dr. sc. Stipana Trogrića, no on je zbog bolesti bio spriječen te je njegovo izlaganje pročitala Martina Lukež iz Pazina. „Zvonimir Brumnić živio je i djelovao u prijelomnim vremenima svjetske, europske, hrvatske i istarske povijesti, obilježeni ma međuratnim zbivanjima, dramom ratnih stradanja i poslijeratnog (pre) uređivanja svijeta. Sve je to kao ‘znak vremena’ tražilo i njegov osobni stav i osobno djelovanje. U svom određivanju prema društveno-političkoj stvarnosti Brumnić je uvijek bio nošen načelima kršćanske, evanđeoske poruke. U njoj je nalazio utemeljenje i opravdanje za svoj cjelokupan rad“, istaknuo je dr. Trogrić u svome zapisu. Nakon osvrta na njegov život i zauzeto djelovanje, svoj je zapis zaključio citiravši misao koju je vlč. Brumnić zapisao 1980. godine: „Religija je poticaj, impuls svake kreposti kršćanske i ljudske u povijesti i sadašnjosti. Ona

je bila i jest dobra majka od kolijevke do groba. Religija nije alienacija, nego ohrabrenje za svaku dobru naprednu ideju na tom svijetu.“

„Uzorni pastir duša, iskreni domoljub, čovjek dijaloga i povezivanja među ljudima“

Prije samog čina svečanog otkrivanja spomen-ploče koja je bila pokrivena zaštvom Općine Gračišće, mons. Milovan pročitao je prigodnu zahvalu i molitvu za pok. vlč. Brumnića. Biskup je istaknuo njegovu blizinu narodu, naglasivši da je bio „uzorni pastir duša, iskreni domoljub, čovjek dijaloga i povezivanja među ljudima“. Potom je kratku molitvu za nova svećenička zvanja pročitao vlč. mr. Ilija Jakovljević. Aldo Sinković je potomku obitelji Brumnić, Darku Brumniću, uručio jedan primjerak knjige o pok. vlč. Brumniću, kako bi novi naraštaji mogli ponešto više doznati o tom dičnom sinu svoga roda. S nekoliko duhovnih pjesama svečanost su upotpunili bračni par Nikola i Snježana Lovrinić. Osim šansona „Ima jedna duga cesta“ i „Krist na žalu“ otpjevali su i pjesmu „Pastir dobar“ koju je napisao Gračiščanin Josip Pino Klarić, a uglazbio Nikola Lovrinić. Uime obitelji Brumnić realizatorima je projekta zahvalio Željko Brumnić, a svoje je sjećanje na kraju iznio vlč. Lino Raka kojiemu je vlč. Brumnić bio kum. Sudionicima projekta tom je prigodom podarena brošura „Svećenik Zvonimir Brumnić Život za druge“, rad skupine autora. Urednik je izdanja Antun Brumnić, nećak vlč. Brumnića. Uvod potpisuje Aldo Sinković koji je ujedno

napisao i prva dva poglavљa „Duhovni lik svećenika Zvonimira Brumnića“ te „Političko, kulturno i društveno djelovanje svećenika Zvonimira Brumnića“. Svoje pisane osvrte u brošuri dali su nadalje: akademik Josip Bratulić, svećenik Marijan Jelenić, diplomat Drago Kraljević te nećaci vlč. Brumnića Antun i Željko Brumnić. Na ovom se događanju okupilo nešto više od stotinjak osoba, među kojima i petnaestak svećenika. Iz Lovrečice, gdje je preminuo i pokopan, na svečanost je došlo nekoliko župljanki.

Vlč. Zvonimir Brumnić

Svećenik Zvonimir Brumnić, humanist, dobročinitelj i domoljub, poznat je općenito kao jedan od najužih suradnika mons. Bože Milanovića oko pripojenja Istre matici Hrvatskoj. Manje je poznata njegova duhovna, pastoralna i socijalna djelatnost, koja ga je krasila kao svećenika i kao čovjeka. Rođen je u Funcićima 8. listopada 1912. Umro je u Lovrečici, gdje je i pokopan, 18. veljače 1999. godine. Školovao se u Bazgaljima, a potom, kao i većina istarskoga klera, u Kopru i Gorici. Kao svećenik je djelovao u teškim političkim, društvenim i vjerskim previranjima dvadesetog stoljeća u župama od Tinjana, Zrinja, Gologorice do Oprtlja i Lovrečice. Posvuda je u narodu ostavio neizbrisiv trag djela milosrđa i simpatije. Ljudi svih svjetonazoru pamte ga po dobrim djelima i kao dalekovidna jednostavna čovjeka, koji je imao razumijevanja za sve, bez obzira na vjersko, nacionalno i društveno opredjeljenje. (Tiskovni ured PPB)

KRATKovidni „dušobrižnici“

Eto nas opet pred izborima za Europski parlament koji će se održati od 23. do 26. svibnja ove godine pa je bilo sasvim logično očekivati da će se i odnosi Crkve i države u Hrvatskoj naći na dnevnom redu. Ova je tema posebno zanimljiva nekim malim strankama koje ionako ne mogu i ne znaju javnosti ponuditi neke važne strateške prijedloge na nijednom području. One teško mogu računati na osvajanje ikakvog mandata u Europskom parlamentu, a osvojiti ondje stolicu itekako je finansijski isplativo, pogotovo za onoga koji ima male mogućnosti samostalno dobiti mjesto u Hrvatskom saboru, gdje je nagrada značajna, ali manja nego u Europskom parlamentu. Pitanja o Crkvi, Vjeronauku i Ugovorima sa Svetom stolicom zapravo su „Trojanski konj“ za ulazak onamo gdje se vlastitom sposobnošću i zalaganjem ne može ući. Možda i nema smisla odgovarati na neke *nebuloze* po tom pitanju, ali vrijedi se barem nakratko osvrnuti na njih.

Neravnopravnost djece?

Nije jasno po čemu su to neka djeca u neravnopravnom položaju zato što vjero-ucitelji mandat za predavanje Vjeronauka dobivaju od biskupa, a plaću od države. Naime, ako djeca koja ne pohađaju Vjeronauk nemaju alternative, valjda bi za tu alternativu trebala brinuti država, a ne Crkva. Mandat od biskupa samo znači da Crkva mora provjeravati stručnost, sposobnost, pa i moralnost nekoga tko želi predavati Vjeronauk, kao što netko mora imati dokazanu sposobnost predavati Matematiku ili Zemljopis, osim ako netko još uvijek misli da bi za predavanje u školi bila dovoljna pripadnost određenoj političkoj struci. Ako jedan vjero-ucitelj svojom stručnošću ne zadovoljava kriterije škole, škola može poduzeti korake da ga se zamijeni. Ali, možda dotične političare koji se povremeno, prije izbora, pretvaraju u strasne „dušobrižnike“ najviše smeta činjenica da vjero-ucitelji, s obzirom na svjetonazor, vjerojatno neće glasovati za njih, pa bi bilo bolje da ih i

nema. Kod dotičnih političara, dakle, nije u pitanju dobro djece, nego vlastita politička promidžba.

Je li učenje o vrijednostima suvišno?

Osim toga, vjeronauk u školi razlikuje se od onoga koji se obavlja u župi prije primanja sakramenata. U školi djeca uče o nekim istinama vjere, ali i o vrijednostima koje nisu specifične samo za vjernike. Ne krasti, ne lagati, poštivati roditelje, to su vrijednosti koje od djece nastoje stvoriti ne samo vjernike nego i odgovorne i poštene građane. Na vjeronauku u župi više uče o vjerskoj praksi, molitvi, nedjeljnoj misi. Ili dotični političari koje hoće izbaciti Vjeronauk iz škole možda misle da nije važno djecu u školi učiti nekim vrijednostima? Možda misle da je najvažnije od te djece stvoriti amorfnu masu poslušnika kojima će sve biti relativno? Apsurdno je da klub sa svega pet zastupnika želi hrvatskoj javnosti nametnuti nešto s čime se ne bi složila velika većina hrvatskih građana. Ali njih ionako najviše zanima da takvim inicijativama dobiju kojeg zastupnika više. Sama ta činjenica dovoljno govori o kvaliteti nekih ljudi koji sjede u saborskim klupama. U što smo se, uostalom, nebrojeno puta mogli uvjeriti.

Jeftino politikantstvo

Država Crkvi godišnje daje „više nego što su 2016. zajedno iznosili proračuni Ministarstva vanjskih poslova i Ministarstva turizma“, navodi peteročlani klub zastupnika. Mogli bismo pomalo zlobno primijetiti da je Crkva i učinila znatno više od nekih ministarstava. Zalaganjem Ministarstva vanjskih poslova nismo jako napredovali u međunarodnom ugledu. A Ministarstvo turizma vrlo bi brzo zbrojilo novac od turizma kada ne bi bilo ogromne sakralne baštine o kojoj upravo Crkva već stoljećima brine i marljivo ju obnavlja. Dubrovnik, Trogir, Zadar ili Rovinj i Poreč ne privlače turiste samo zato jer su na moru i nude im suncobra-

ne, nego jer imaju povijesne znamenitosti sakralne baštine kao rijetko koja zemlja u svijetu. Za očuvanje te sakralne baštine najzaslužnija je Crkva, i to još od davnina sve do danas. Oni koji su stvarali Ugovore sa Svetom stolicom očito su svega toga bili svjesni, za razliku od današnjih kratkovidnih „neimara“ koji uživaju privilegije bez ikakve osobne zasluge. Stoga sav taj govor netrpeljivosti prema Crkvi, o Vjeronauku ili Ugovorima nije ništa drugo nego jeftino politikantstvo.

Ugovori i hrvatsko zakonodavstvo

Sva sreća da brojna pitanja u odnosima između Crkve i države nisu prepustena odlukama i „kreativnosti“ domaće političke scene, nego su određena međunarodnim ugovorima. Da nije tako, onda bi zakoni koji reguliraju te odnose bili poput onoga koji je prije nekoliko godina donesen o tzv. nula promila alkohola u krvi pri vožnji auta. Nakon kratka vremena vidjela se sva nedorečenost i praktična nedostatnost toga zakona pa je izmijenjen. A takvih zakona u Hrvatskoj ima i previše. Kod nas bi se zakoni o odnosima Crkve i države dosad bili mijenjali svaki put kada se promijeni vlast ili kada se neki saborski klub s dvama ili četirima zastupnicima sjeti da bi promjena zakona bila korisna njegovoj političkoj promidžbi. Tako si nešto Crkva, kao institucija koja ima najstarije zakonodavno iskustvo i možda najprimjerenije zakonodavstvo, ne može dopustiti. Srećom,

Progonitelji (naši), budite blagoslovljeni!

Ne znam što drugi suradnici misle, ali smatram da „Ladonja“ nije (moja i drugih autora) „druga propovjedaonica“. Smatram da ona treba biti „mjesto“ razmjene misli, da bude proročki glas koji uznemiruje, izaziva, donosi svežinu, novinu, nelagodu, traži promjenu, reakciju, tjera na obraćenje i obraćanje, traži dijalog, odgovor, doživljava se kao provokacija, ne da mira, muti ustajalu vodu, ledi ili vreli mlakost. Već sama činjenica da neki odbijaju čitati i primati „Ladonju“ jer se nije udovoljilo njihovo taštini, znak je da je proročka. Naravno, proroci su uvijek bili „gubitnici zbog svoje istinoljubivosti“ (J. Grbac), pa ako je tako i s „Ladonjom“, nije čudno iako je jako teško uređivati i tiskati novinu bez novaca, bez što više pretplatnika. Ali, to je cijena! Smatram da „Ladonja“ nije i ne treba biti čistunsko (sterilno) štivo, očišćeno vatrom suhe pravde i nepogrješivosti, gdje su izrazi i upotrijebljene riječi „prokuhani“ (na 100 stupnjeva celzijevih), pa nema nikakve opasne i zarazne, za moral, vjeru i poslušnost, i inficirane rečenice ili fraze. „Ladonja“ treba biti pokretač svećeničkih i posvećenih duša (bilo klerika, bilo laika). Sami suvremeni događaji o kojima, prije svega, svijet (a onda i Crkva s njime!) bruji, posebno pedofilija, tjeraju nas da se uozbiljimo, da se prestanemo najviše (tj. previše) oslanjati na djecu i sve što se temelji na dječjoj komponenti, pa uopće ne primjećujemo da oni rastu i odrastaju, da počinju biti manje poslušni, manje isti-

niti. I jednog dana svima nam se „otvore oči“ i spoznamo da to više nisu ona mila djeca, da su drugačiji, da su sebični, da su nezasitni, da podlježu porocima suvremenoga društva i da više ne idu ni pod razno u Crkvu ni na sakramente. Dapače, javno preziru i djedove i bake i roditelje i svu „starež“. Problematika pedofilije tjera nas svećenike da držimo „ruke podalje“ od djece, a to znači da im više ne možemo pružati ono što su nama stari pružali, samostalne igre u našim crkvenim prostorima – sad mora biti tu blizu netko tko „nije opasan“ za djecu, o ministrantima treba uvijek brinuti, odjevati ih u liturgijsko ruho, netko tko „nije opasan“ za njih, priredbe s djecom treba uvježbavati također takva osoba, dječje pjevačke skupine i zborove može voditi također takva osoba. A takve osobe treba imati!!! Zbog toga nam se okretati odrasloj populaciji. Trebamo zrele odrasle ljude da pripremaju djecu. Od odraslih tražiti da ministiraju, da čitaju, da izvode duhovni program. Roditelji i djeca! I stariji vjernici i djeca! To djeluje odraslo, prikladno, ozbiljno. Silom prilika vraćamo se Crkvi odraslim. Nitko ne tjera djecu van, nitko ih ne zapostavlja, ali ne možemo više graditi vjeru, vjerski život i liturgiju isključivo na „dječjim temeljima“. Nema više komunizma koji je fizički i socijalno branio prakticirati vjeru, pa su se muškarci skrivali iza žena, a žene iza djece, što je u konačnici rezultiralo infantilnošću u sveukupnom vjerskom ponašanju, tako da su se i mnogi odrasli

zaustavili na pragu djetinje vjere i djetinje vjerske prakse. Kako inače objasniti da su se samo za prvu pričest isповjedili i pričestili dobrovoljno, i poslije rijetko, i to po „sili zakona“ kad su se krizmali, kad (ako!) su se vjenčali, kad (ako!) su krstili vlastitu djecu, kad su prihvatali čast kumstva itd.? Kako inače objasniti da toliko visok postotak vjernika nije kadar promijeniti praksu i promijeniti zakone u ovoj državi u poštenijem smjeru, osim nedorasлом vjerom? A ta je nedoraslost rezultat već spomenutih odnosa. Ovo je samo zaključak, nikako optužba. Ovim se želi reći da smo, srećom, prisiljeni mijenjati, za ovo vrijeme, pogrešnu startnu poziciju u utrci života i vjere. Moramo krenuti od odraslih osoba i na njima graditi budućnost (što se dosad nismo usudili bojeći se da ćemo izgubiti i djecu), a djeca su tu i bit će tu, ali da uče i ugledaju se u starije, da stasaju u vjeri uz starije, a ne sami i izdvojeni kao u dosadašnjoj pastoralnoj praksi. Dosad su se stariji, posebno muškarci (nikad svi!), povlačili na margine vjerske prakse i davali „prednost“ djeci i ženama, a sami su se predavali svjetovnim zanimajama: sportu, lovnu, zabavi, gostonicama i sl., sablažnjavajući malene jer, kao, to su „stvari za odrasle“. Jasno, djeca su jedva čekala odrasti da se više ne bave „dječjim“ stvarima, nego „stvarima za odrasle“. Ne želim biti ciničan, ali hvala vam, progonitelji, ne htijući, pomažete nam! Bog vas blagoslovio!

Obilježen blagdan bl. Mihaela Sopoćka

U petak, 15. veljače 2019., spomendan bl. Mihaela Sopoćka, ispovjednika i duhovnika svete Faustine i osnivača Družbe sestara Milosrdnoag Isusa proslavljen je u crkvi Majke Božje od Milosrđa u Puli, filijalnoj crkvi katedralne župe Uznesenja Marijina. Svečanu koncelebriranu misu predvodio je vlč. Marcin Madej, kapelan u Bujama.

PULA U uvodnom je pozdravu katedralni župnik, vlč. Rikard Lekaj, istaknuo kako je vlč. Madej Poljak, kao i bl. Sopoćko. Predvoditelj je u prigodnoj homiliji istaknuo kako je bl. Sopoćko već od malih nogu pokazivao veliku povezanost s Gospodinom te je u svemu tražio Božju volju i nastojao surađivati s Božjim planom. Na njegovu životnome putu, kako je sam zapisao u svome duhovnome dnevniku, Bog mu je slao konkretne ljude koji su mu svojim djelovanjem bili znak što je Božja volja za njega. „Puno stvari nisam uspio u životu“, zapisao je bl. Sopoćko, „ali jednu nisam zanemario – nikad nisam izgubio povjerenje u Božje milosrđe.“ Ta nam njegova izjava zorno pokazuje njegov odnos prema Gospodinu. On, kao i drugi Božji ugodnici, uzor su nam i poticaj da se neprestano propitujemo ‘što je Božja volja za mene’ te da na tom Božjem planu nastojimo surađivati, stalno, i neumorno, moleći Gospodina da nam za to dâ otvorenost srca i snagu, istaknuo je vlč. Madej. Proslavi su osim sestara Milo-

srdnoga Isusa, članova Udruge radnici Milosrdnoga Isusa, brojnih vjernika iz raznih župa južne Istre nazočile sestre milosrdnice iz Pule te sestre Euharistiske zajednice službenica Srca Isusova i Marijina koje su na službi u Poreču u Biskupijskom ordinarijatu. Misu su glazbeno animirali članovi Udruge radnici Milosrdnoga Isusa. Na kraju misnoga slavlja održano je čašćenje relikvija Blaženika. U ovom vremenu u kojem je potrebno širiti Božje milosrđe, bl. Mihael Sopoćko primjer je požrtvovnosti i predanosti Božjoj volji. Izvršio je sve što je sv. Faustina primila u objavljuvajima od Milosrdnoga Isusa. Naložio joj je pisati svoja nutarnja proživljavanja, pa je tako nastao njezin Dnevnik. Dao je nacrtati

sliku Milosrdnoga Isusa prema uputama sv. Faustine te se trudio oko priznavanja slike i širenja štovanja blagdana Božjega milosrđa u nedjelju po Uskrsu. Ostavio nam je mnoštvo poticajnih misli koje nas mogu voditi krajnjem cilju, sjedinjenju s Gospodinom, a jedna je od njih: „Zavolimo djela milosrđa prema bližnjemu i razlit će se na nas utjeha, dobit ćemo snagu i olakšanje, koje je kao rosa na spaljenoj zemlji koja nas ispunjava radošću.“ Sestre Družbe Milosrdnoga Isusa u Puli djeluju od 2000. godine. Osim njihova rada u Kući skrbi, vode molitvene zajednice „Radnici Milosrdnog Isusa“ i „Štovatelji Božanskog Milosrđa“. (Tiskovni ured PPB)

Mons. Milovan predvodio Stepinčeve u Funtani

Taj je veliki blaženik bio fenomen za života, fenomen u svojoj osudi, fenomen u smrti, u sustavnom trovanju od strane vlasti, fenomen u beatifikaciji, a fenomen, kao što vidimo, i u osporavanju kanonizacije. Baš jedinstven blaženik i mučenik Katoličke Crkve, rezimirao je mons. Milovan.

FUNTANA U Župi sv. Bernarda u Funtani, u Porečkom dekanatu, blagdan suzaštitnika župe, bl. Alojzija Stepinca, proslavljen je u nedjelju, 10. veljače 2019. godine svečanom misom poldanicom koju je predvodio mons. Ivan Milovan, biskup u miru, uz koncelebraciju župnika domaćina vlc. Ivana Butkovića. Svetci su kao zvijezde, ne možemo ih dohvatiti, ali nam služe za orijentaciju, podsjetio je mons. Milovan na početku prigodne homilije. Bl. Alojzije bio je doista orijentir Crkvi u jednom teškom vremenu, istaknuo je, prava zvijezda Danica koja se vidi sa svih strana, koja daje smjer i pomaže pomorcima u tamnim noćima. Podsjetio je nadalje na riječi sv. Pape Ivana Pavla II. da je bl. Alojzije bio „najsvjetlijii lik Crkve Božje u Hrvatskoj“. Papa Benedikt XVI., pišući pobudnicu „Verbum Domini“, o Riječi Božjoj, naveo je 16 najvećih svetaca Katoličke Crkve, među njih je ubrojio i bl. Stepinca kao predstavnika svih mučenika komunizma u 20. stoljeću. Biskup je nadalje istaknuo kako je blaženi Stepinac velik fenomen. Najprije u svome sazrijevanju, unatoč izvrsnim

školskim uspjesima. nije odmah ušao u sjemenište, postao je svećenik u 24. godini kao plod kasnjeg zvanja; nakon strelovita napredovanja postao je s 39 godina najmlađi nadbiskup u Europi, istaknuo je propovjednik. Tek je kasnije saznao da je njegova majka Barbara od njegova rođenja molila i redovito postila s nakanom da on postane svećenik. Kao svećenik, a kasnije kao biskup, propovedajući Evangelje, utvrđujući vjeru kod naroda, štiteći katolički moral, brinuo se za obitelji i mlade, djelatnike kulture, s intenzivnom karitativnom djelatnošću bio je i veliki fenomen pastorala u svojoj mjesnoj Crkvi. Bio je, nadalje, hrvatski politički fenomen, jedan od onih koji je u ratu znao reći hrabro „da“ hrvatskoj državi koju je narod stoljećima iščekivao,

ali i „ne“ režimu koji je nedugo zatim pokazao da čini velika zla. Nakon rata kada su ga vlasti željele pridobiti za stvaranje nacionalne Crkve, ali i za suradnju u raznim oblicima djelovanja, ali i zabrana, prihvatio je radije kaznu te se dogodio onaj poznati prežalosni proces 1946., koji je papa Pio XII. nazvao farsom. Taj je veliki blaženik bio fenomen za života, fenomen u svojoj osudi, fenomen u smrti, u sustavnom trovanju od strane vlasti, fenomen u beatifikaciji, a fenomen, kao što vidimo, i u osporavanju kanonizacije. Baš jedinstven blaženik i mučenik Katoličke Crkve, rezimirao je mons. Milovan. Biskup je nadalje podsjetio na usporedbu 14 godina utamničenja s 14 postaja Križnoga puta u kojima prepoznajemo blaženoga Stepinca koji uzima na sebe križ Crkve i svoga naroda, koji u zatvoru susreće svoju majku, a časne sestre u Krasiću bile su kao Veronike koje su brisale krvav znoj s lica. Posebno je potresna 10. postaja, koja se odnosi na medijsko razapinjanje, netko je izračunao da je u godinu i pol, od uspostave Jugoslavije do Stepinčeve osude, objavljeno oko 1400 bezočnih uradaka, u prosjeku više od dva priloga dnevno protiv njega. Ovih je dana nedaleko zagrebačke katedrale otvorena izložba tih karikatura, toga ruštanja; djeca i unuci onih koji su to pisali mogu to sada vidjeti, rekao je Biskup. Potresna je i 2. postaja: majka Barbara susrela je sina triput po deset minuta u Lepoglavi, međusobno su si tada pružali podršku. Kada je majka umrla, 1947. godine, tjedan dana mu to nisu htjeli reći.

Za mučenike uvijek kažemo da su najvjerniji naslijedovatelji Isusa Krista. On obećava muke i progonstva, ali i radost u dubini srca, to se sve u životu bl. Alojzija i ostvarilo. „Ako su u očima ljudskim bili kažnjeni, nada im je puna besmrtnosti“, s tim je duhom podnosio patnje blaženi Alojzije, rekao je propovjednik.

„Isus kao pšenično zrno umire da bi mi mogli živjeti“, slika je koja se ostvarila i u životu i u smrti blaženoga Stepinca. Podnosio je patnje i prikazivao trajno molitve Bogu za Crkvu, za Domovinu, ali i za svoje neprijatelje i progonitelje.

„Što je disanje tijelu, to je molitva duši.“

Bio je čovjek velike vjere, hranio ju je trajno molitvom i Euharistijom. *Milicioneri* koju su ga došli uhiti u rujnu 1946. godine, u 5,30 ujutro, našli su ga u molitvi, u pripremi za slavlje svete mise. Snaga njegova života bila je trajna molitva, život s Euharistijom i pobožnost Majci Božjoj koju je baštinio od svoje majke Barbare. On nam je velik primjer da u svom vjerničkom životu ne zaboravimo molitvu, nije molitva nešto suvišno, stari molitvenik „Oče, budi volja tvoga“ imao je u uvodu napisano: „Što je disanje tijelu, to je molitva duši.“ Biskup se nadalje osvrnuo na veliku karitativnu djelatnost blaženoga Kardinala, kako prije, tako i tijekom rata, pokazivao nam je kako trajno živjeti zakon ljubavi u društvu. Blaženi Alojzije trpio je, bio je progoden i klevetan, no ustajao je u dobru. I nama se često u životu događa da trpimo, kako je to bl. Miroslav Bulešić nazivao, „bijelim mučeništвom“, to znači nositi svoje svakidašnje križeve, no uvijek se treba uzdati u Boga i ustajati. Biskup se nadalje podsjetio proslave beatifikacije bl. Stepinca 3. listopada 1998., o stogodišnjici njegova rođenja, a to je ujedno bio i dan kada je on 1946. na suđenju održao svoj znamenit govor. Pred tristo tisuću vjernika sveti papa Ivan Pavao II. rekao je za bl. Stepinca – blaženik i mučenik. Neka nam on bude kompas u našem vjerničkom životu i trajni zagovornik pred licem Božjim, zaključio je mons. Milovan. Na završetku misnoga slavlja nekoliko je ministrantica pročitalo „Molitvu bl. Alojzija Stepinca“ te nekoliko duhovno-poetskih uradaka o njemu, a kratak program zaključen je duhovnom skladbom „Samo Isus može“ koju je izvela jedna ministrantica, uz instrumentalnu pratnju župnika na gitari. U Funtani se blagdan blaženoga kardinala Alojzija Stepinca slavi od 1999. godine kada je svečano blagoslovljena oltarna slika s likom blaženoga Kardinala, autora Vladimira Pavlinića, te je postavljena u jedan od dvaju bočnih oltara. (G. Krizman)

U Pazinu misa mladih pod gesлом „Otvori se!“

Misa mladih u veljači u pazinskom Franjevačkom samostanu Pohođenja Marijina održana je u petak, 15. veljače. Misu je predvodio fra Tomislav Šanko, župnik Župe sv. Nikole Tavelića u Rijeci.

U prigodnoj homiliji propovjednik je, u skladu sa geslom, podsjetio na važnost otvorenosti, jer, istaknuo je, jedna od najgorih grijeha je upravo licemjerje, oholost. Nadalje rekao je, jedan od kriterija prave duhovnosti je naša briga za bližnjega. Spominjući Isusovu gestu iz Evanđelja gdje pomaže gluhom mucavcu, riječju „Effata!“, „Otvori se!“, podario mu je sluš i dar da može ‘govoriti razgovijetno’; Isus želi da budemo protočni za ljubav, da je možemo primiti i drugima podariti, naglasio je propovjednik. Duhovna osoba je ona koja zna duboko i lijepo susresti druge u komunikaciji.

Nakon mise uslijedilo je svjedočanstvo Darija Perkovića, vjeroučitelj u katoličkoj osnovnoj školi u Rijeci. Veoma otvorenim i zabavnim izričajnim stilom nastojao je okupljenima ispričati svoja nastojanja duhovnog rasta. Kroz praktične primjere obrazložio je tri stupa na kojima počiva kvalitetan brak, o čemu je i fra Tomislav govorio u homiliji: duboka komunikacija, bračno darivanje te zajednička molitva. Napose je savjetovao mladima, koji tek trebaju ući u brak, da se pripremaju svakodnevno, u malim, praktičnim stvarima kako bi bili dobri supružnici.

Vecer je glazbeno animirao Zbor mladih pazinskog samostana.

Na kraju je fra o. Josip Vlašić najavio slijedeću misu mladih u pazinskom samostanu koja će se održati na Dan žena, 8. ožujka, misu će predvoditi o. Darko Teper i glazbeno animirati grupa Božja pobjeda iz Zagreba.

Biskupijska proslava Dana posvećena života u Svetvinčentu

U subotu, 2. veljače, o blagdanu Svjećnice, kada se ujedno obilježava i Dan posvećena života, susret redovnika i redovnica koji žive i djeluju na području Porečke i Pulsko biskupije održan je u Svetvinčentu, rodnoj župi bl. Miroslava Bulešića.

SVETVINČENAT Nakon okupljanja susret je započeo prigodnom katehezom koju je redovnicima i časnim sestrama održao vlc. Darko Zgrablić, mjesni župnik. Kateheza je održana u dvorani župnoga stana gdje se čuva velik procesijski drveni križ koji je bl. Miroslav Bulešić nosio u pokorničkoj procesiji za vrijeme trajanja misija u filijali župe Kanfanar 1946. godine. Vlc. Zgrablić je između ostaloga istaknuo da su redovnici pozvani biti svjetlo svijeta, sol zemlje, svjeća, svjetionik koji će drugima pokazivati pravi put prema Bogu, ne nužno riječima, već nadasve primjerom autentična življenja Evandelja. Spominjući bl. Miroslava Bulešića, citirao je svjedočanstvo mještana o tome kako je on već u mладosti pokazivao nepokolebljivu odanost molitvi, povezanosti s Bogom. Istaknuo je njegovu posvemašnju predanost Božjoj volji. Odlika je to koja bi trebala resiti sve Bogu posvećene osobe, a što je ponekad iznenađujuće teško, odreći se svojih planova, istaknuo je vlc. Zgrablić. Svečano koncelebrirano misno slavlje s blagoslovom svjeća te obnovom redovničkih obećanja, u župnoj crkvi Navještenja Marijina, predvodio je porečki i pulski ordinarij mons. Dražen Kutleša, uz koncelebraciju okupljenih redovnika. U prigodnoj homiliji Biskup je istaknuo temeljna obilježja koja bi trebala odlikovati kršćane, a osobito osobe posvećena života: kršćanska svetost, kršćanska radost, kršćansko zajedništvo te

kršćanski napredak i cilj. Kršćanska ih svetost definira različitima jer žive posvećena u Kristu. Kršćanska radost proizlazi iz molitve, iz radosti navještenja Isusa Krista, iz radosti ljubavi i vjere, iz radosti trpljenja za Krista te iz radosti kršćanske gostoljubivosti.

„Živimo takav život da njime dajemo slavu i čast Bogu“

Govoreći o kršćanskom zajedništvu, biskup je napomenuo da je opasnost koja ugrožava Crkvu, a posebno redovništvo, opasnost razdijeljenosti. Ona proizlazi iz vlastite ambicioznosti i stavljanja sebe u prvi plan, iz želje za prestižom, društvenim statusom i prvim mjestima te usmjerenosti na sebe. Snagu za zajedništvo potrebno je crpiti iz saznanja da smo svi u Kristu i da nas njegova ljubav drži ujedinjenima. Snaga Kristove ljubavi trebala bi nas držati u zajedništvu, nglasio je Biskup, a činjenica da sudjeluju u Duhu Svetomu, treba čuvati kršćane

od nejedinstva. Mi vjernici, redovnici i redovnice ne trebamo se samo čuvati grijeha i nastojati biti čisti. Isus nas suočava s izazovom. Ustvari, on nam kaže da izidemo iz moralno pristojnoga izgleda i da prestanemo gledati na čestitost kao na „nečinjenje stvari“. On traži da potrošimo sebe i sve što imamo na drugoga. Tako ćemo pronaći istinsku sreću u vremenu i vječnosti. Biskup je zaključio istaknuvši redovnički cilj i smisao: živjeti takav život da se njime daju slava i čast Bogu. Kršćanska dobrota ne znači postići korist za samoga sebe; ona znači dati slavu Bogu i služiti ljudima. Redovnik i redovnica znaju i svjedoče da su ono što jesu, ne svojom vlastitom snagom, nego samo po milosti Božjoj. Obnovu redovničkih obećanja predvodio je dijecezanski povjerenik za redovnike p. Đuro Hontić, OFM Conv., a završne zahvale uz prigodno promišljanje o Danu posvećena života izrekla je s. Jaira Udovičić, iz zajednice sestara Milosrdnoga Isusa. Po završetku mise okupljeni redovnici i redovnice zadražali su se u molitvi pred relikvijama bl. Bulešića. Susretu je nazočilo tridesetak redovnika i redovnica: sestre milosrdnice iz Pule, sestre Družbe Kćeri Milosrđa Sv. Franje iz Pule, istarske župske sestre iz Pazinskih Novaka, jedna uršulinka iz Rovinja, Klanjateljice Krvi Kristove iz Vrsara, sestre Milosrdnoga Isusa iz Pule, euharistijske službenice Srca Isusova i Marijina iz Poreča, jedan otac pavlin iz Svetoga Petra u Šumi, franjevcii iz Pazina, Rovinja i Pule te franjevcii konventualci iz Pule. (Tiskovni ured PPB)

U Vrsaru proslavljenja sv. Foška

U Vrsaru, obalnoj župi Porečkog dekanata, u srijedu, 13. veljače, proslavljen je blagdan suzaštitnice te župe, sv. Foške. Misno slavlje u njoj posvećenoj crkvi predvodio je p. Drago Marić, karmeličanin, uz koncelebraciju župnika vlač. mr. Lina Zohila.

Govoreći o sv. Foški, p. Drago je napomenuo da je ona upoznala kršćanstvo u 15oj godini života. Osim nje spomenuto je i druge ranokršćanske mučenice, sv. Luciju i sv. Ceciliju koje su živjele po Kristovu nauku i za vjeru su podnijele mučeništvo, privučene snagom Istine.

Na kraju misnog slavlja održano je tradicionalno čašćenje relikvija sv. Foške. Misu je glazbeno animirao župni zbor pod vodstvom s. Benite Antolović.

Crkva sv. Foške u Vrsaru potječe iz XVII. stoljeća, a 1910. godine joj je dograđena sakristija. Služila je kao župna crkva u prvoj polovici XIX. stoljeća te tridesetih godina XX. stoljeća dok se zidala nova župna crkva. U crkvi su tri oltara i danas služi za izlaganje sakralne zbirke.

FOTO VIJEST

Hodočašće u Krašić na Stepinčevo

Zahvaljujući nekolicini entuzijasta skupili smo autobus Istrana i oputovali u Krašić na Stepinčevo. Bila je to prilika podsjetiti se žrtve bl. Alojzija Stepinca koju je za nas podnio te podsjetiti se i na teške trenutke koje je hrvatski narod proživiljavao kroz vlastitu povijest. Nakon misnoga slavlja iskoristili smo ostatak dana za posjet starom gradu Ozalj gdje smo uz stručno vodstvo imali sat povijesti iz hrvatske bogate i burne prošlosti. Proveli smo dan u nadahnutom i ugodnom zajedništvu te se ispunjeni vratili kućama sa željom za ponovnim susretom dogodine (D).

Pomer proslavio svoju zaštitnicu sv. Fošku

Misno slavlje u crkvi sv. Foške u Pomeru, o blagdanu nebeske zaštitnice te župe u jugoistočnom dijelu Pulskog dekanata, predvodio je i srijedu, 13. veljače vlč. Boško Čatlak, mladomisnik, župni vikar u Labinu, uz koncelebraciju župnika domaćina, vlč. Antuna Nižetića. Propovjednik je u prigodnoj homiliji podsjetio kako je sv. Foška bila petnaestogodišnja djevojka koja je podnijela mučeništvo za vjeru, vlastima ju je odao vlastiti otac. Mi kršćani slavimo mučeništvo naših duhovnih velikana upravo zato jer nam oni svojim herojskim gestama pokazuju način kojim nam je ići prema svetosti. Oni su izdržali svoje životne tegobe, podnijeli i mučeništvo jer se njihova duša sjedinila s Kristom. Obraćajući se okupljenima, mahom starije dobi, propovjednik je istaknuo da bi bez Boga starost, sa svim poteškoćama, bila osuda, no Bog ulazi u sve naše situacije, pa njegovim prisustvom „starost postaje vrijeme kada se čovjek priprema za život vječni“, citirao je propovjednik sv. papu Ivana Pavla II. Kako u starosti, tako i u svim životnim situacijama, život s Kristom daje drugačiju perspektivu, sebe i drugih, „čovjek u svjetlu vjere vidi u drugome Krista ranjenoga“, istaknuo je propovjednik, „s Kristom je pogled na svijet puno ljepši“. Da bismo primili Duha Svetoga, treba povjerovati, uzor nam je u vjeri rimski satnik i njegove riječi koje ponavljamo u svakoj misi. Svaka je misa prigoda da se naša duša susretne s Bogom, a svetci nam pokazuju da je to

moguće, zaključio je propovjednik. Crkva sv. Foške u Pomeru spominje se već u 6. stoljeću. Zalaganjem mještana, obnova te drevne crkve započela je 1997., a dovršena je 1999. godine. Te je godine, upravo o blagdanu sv. Foške, onđe održano misno slavlje nakon pola stoljeća, prvi put nakon Drugoga svjetskog rata. U njoj se čuvaju kipovi sv. Foške, sv. Maura, sv. Nikole, biskupa, sv. Josipa, sv. Antuna te kip Blažene Djevice Marije. (G. K.)

Tradicionalna proslava sv. Blaža

Župljeni župe Grožnjan i njihovi prijatelji iz susjednih župa 3. veljače proslavili su svoga suzaštitnika svetoga Blaža, biskupa i mučenika. Svečanu misu vodio je lokalni župnik vlč. Miroslaw Paraniak, a svečanosti je doprinio župni zbor. Na kraju svete mise mjesni je župnik mnogobrojnim vjernicima dodijelio blagoslov grla, po zagovoru sv. Blaža, uz dvije blagoslovljene svjeće. Župni je zbor tijekom blagoslova pjevao prigodne pjesme tako da su svi vjernici ostali do kraja u crkvi i primili završni misni blagoslov. Prema predaji i zapisima sv. Blaž bio je liječnik, a zbog sveta života i čestitosti izabrao ga je kršćanski puk i kler u Sebasteji crkvenim starješinom, biskupom. Kao pastir odlikovao se izvanrednim vrlinama, dubokim znanjem i darom čudesa. Krotak i ponizan, žarko pobožan, u životu nevin i nedužan, u razgovoru strog i oz-

biljan, pravedan i bogobojazan, neizrecivo strpljiv. Prigrlivši teško breme biskupske časti u vrijeme najžešćeg progona kršćanstva za vrijeme cara Dioklecijana, uložio je sav svoj trud, pa i sam život u obranu i širenje kršćanstva u svojoj biskupiji na korist vjernika. Brinuo se za svoje stado, tješio nevoljnike, pomagao bolesnike potpunim pouzdanjem u Boga, svojom neugasivom vjerom i molitvom. Izlijecio je mnoge bolesnike. Prema predaji, jednoga dana došla mu je žalosna majka sa svojim sinom kojemu je zapela riblja kost u grlu, on je položio ruke na dijete, podigao oči prema nebu, znamenovao svetim križem grlo djetetu, pozvao Svetogog Boga i stao ga moliti da izlomi i istisne djetetu kost iz grla i vrati mu zdravlje. Tada zamoli Boga da to učini svaki put onome tko se u bolesti grla obrati molitvama u njegovo ime. Čim je sv. Blaž završio svoju molitvu, dijete je ozdravilo i veselo se vratilo sa svojom majkom kući, zahvaljujući Bogu i sv. Blažu. Nakon svete mise župljeni su se družili u obližnjoj dvorani, uz kolače. (VDM)

U Rovinju proslavljen blagdan sv. Ivana Bosca

**Blagdan utemjitelja
salezijanskog reda, sv. Ivana
Bosca, vjernici Rovinja proslavili
su u četvrtak, 31. siječnja
2019. misnim slavljem u njemu
posvećenoj crkvi. Misno slavlje
predvodio je rovinjski župnik,
generalni vikar Porečke i Puliske
biskupije mons. Vilim Grbac,
uz koncelebraciju kapelana
vlč. Damira Štifića.**

Mons. Grbac istaknuo je kako se tom misom želi izraziti zahvalnost salezijancima za sve dobro što su za svoga boravka u Rovinju učinili za taj grad, a konzistentna prisutnost vjernika na toj misi znak je da vjernici Rovinja to doista i cijene. Podsjetio je nadalje ukratko na životopis svetog Ivana Bosca, istaknuvši kako je početkom 19. stoljeća, kada je on rođen nedaleko talijanskoga grada Torina, rastuća industrijalizacija stvarala novi oblik obiteljske dinamike u kojoj su odrasli radili u tvornicama po cijele dane, a djeca i mlađi bivali su prepušteni sami sebi. Mladi Ivan Bosco, usporedno s otkrivanjem svoga zvanja, uviđao je potrebu da se netko treba baviti tim mladima koji su bili prepušteni životu na ulici. Bog u svako doba, kao odgovor na razne poteškoće u društvu, šalje prave ljude, koji će u tom povijesnom trenutku znati učiniti ono najpotrebnije, u vrijeme velikih previranja unutar Crkve poslao je sv. Franju Asiškoga koji je Crkvu vratio izvorima. U vrijeme epohalnih društvenih promjena šalje svetog Ivana Bosca koji duboko uviđa da se tim mladim ljudima treba netko baviti, da im treba iskazati ljubav i poštovanje te da, kako bi izrasli u poštene i dobre ljude, trebaju dosljedne uzore. Ono što je sveta Angela Merici u 16. stoljeću započela svojim avangardnim odgojnim metodama, to je sveti Ivan Bosco, nekoliko stoljeća kasnije, doveo do savršenstva. Učinio je neopisivo mnogo: utemjlio muški red salezijanaca i ženski red redovnica Kćeri Marije Pomoćnice, otvorio mnoge škole i oratorije gdje su mlađi okupljeni u slobodno vrijeme i nuđene su im razne aktivnosti. Posebno je važnim smatrao sudjelovanje mlađih na svetoj misi. Jednako su postupali i salezijanci koji su u Rovinj stigli 1913. godine. Osim značajnog pastoralne te intenzivnog rada s mlađima pokrenuli su brojne vrijedne vjerske, odgojno-obrazovne i kulturne

sadržaje čime su oplemenili ovaj istarski gradić, a nadasve se isticao Oratorij, kako žitelji Rovinja i danas zovu kapelu smještenu u tom prostoru.

„Mladi od svega naviše trebaju dosljedne uzore.“

Obilježavanje dana njegova prelaska u vječnost, don Bosco je preminuo 31. siječnja 1888., prigoda je da se zapitamo o našem radu s mlađima, napomenuo je propovjednik. No, to pitanje nije upućeno samo odgojiteljima i profesorima, već i svim roditeljima, kao i svim odraslima općenito. Don Bosco je neumorno naglašavao da se s mlađima potrebno ophoditi strpljivo i s razumijevanjem te sviješću da je svaka osoba, jer je Božje stvorenje, neprocjenjivo vrijedna. No, isticao je don Bosco, mlađi od svega naviše trebaju dosljedne uzore. Jednako tako, svatko je od nas kršćana pozvan biti uzor i primjer drugima, poput svjeće koja treba obasjavati druge i pokazivati im pravi put. Ne smijemo biti kršćani samo u privatnosti jer svjeća se ne užije da se stavi pod stol, već da budemo svjetlo dobra primjera i uzor u ovome našem vremenu i društvu, zaključio je mons. Grbac. Crkva don Bosca u Rovinju građena je od 1913. do 1916. kao dio salezijanskoga oratorija u novijem dijelu grada. Taj je oratorij nekoć imao kazalište, kinodvoranu, igralište i pijesak za skok u dalj. Godine 1934. ondje je održana velika procesija prigodom kanonizacije sv. Ivana Bosca. Taj je oratorij prenamijenjen u vjeronaučnu dvoranu 1975. godine, a obnovljen je 1979. godine. Na pročelju se nalazi presliga s jednim zvonom.

Oratorij salezijanaca u rovinjskoj starogradskoj jezgri, u vrijeme kada je ovdje djelovao prije stotinu godina, bio je središte i glavni generator društveno-prosvjetiteljskih i kulturnih aktivnosti. Imali su posebno lijepo kazalište koje je bilo epicentar mnogobrojnih kulturnih aktivnosti, tako su se u njemu prikazivale prve filmske projekcije, igrale razne predstave i igre, izvodila se i slušala glazba u rasponu od opereta, klasične i sakralne pa sve do limene glazbe. Svoj prvi koncert Limena glazba očeva salezijanaca održala je 1922. kada su mlađi salezijanci hodočastili u Torino. Aktivna je bila i škola violine koju je vodio maestro Carlo Fabretto. Njegov je učenik bio Piero Soffici (1920. – 2004.), jedan od najpoznatijih skladatelja, aranžera i dirigenata te producenata talijanske zabavne glazbe. Redovito je dolazio u rodni Rovinj. Godine 1993. proglašen je počasnim građaninom Rovinja. Rad salezijanaca u Rovinju bio je plodan i u duhovnim zvanjima. Istakla su se dvojica Rovinjaca: don Pietro Mangetti, doktor teologije i filozofije, te don Marcello Glustich, doktorirao teologiju na Gregoriani u Rimu, djelovao kao misionar u Kini. Salezijanci dolaze u Rovinj 6. listopada 1913., a već šest dana kasnije u gradu je velika fešta: otvoren je salezijanski oratorij s više od 300 dječaka. Zove se „Sv. Vid“, po ulici u kojoj je smješten. Prvi ravnatelj bio je don Maggiorino Bonzo. U Rijeku salezijanci dolaze pet godina kasnije, 1918. godine i u njoj su prisutni sve do danas, a iz Rovinja su otišli u pratnom vremenu. (PPB)

Svetica avangardnih pedagoških ideja

ROVINJ Blagdan sv. Angele Merici svečano je u nedjelju, 27. siječnja 2019. godine, proslavljen u Rovinju gdje već više od 6 desetljeća žive i djeluju sestre uršulinke čiji je red ta Božja ugodnica osnovala u 16. stoljeću. Misno slavlje u Oratoriju predvodio je rovinjski župnik, generalni vikar Porečke i Pulske biskupije mons. Vilim Grbac, uz koncelebraciju kapelana vlč. Damira Štufanića. Misi je nazočila uršulinka s. Bertila Ba-lažinec te članice Udruge Prijateljice sv. Andeleta koja u Rovinju djeluje oko dva desetljeća.

U odgoju treba biti strpljiv i sve treba biti učinjeno s ljubavlju

Mons. Grbac u prigodnoj je homiliji istaknuo kako je to misno slavlje ujedno i izraz zahvalnosti svim sestrama uršulinkama koje su tijekom šest desetljeća djelovale u Rovinju te svim članovima Udruge Prijateljice sv. Andeleta za sve dobro što su, surađujući sa sestrama uršulinkama, učinile za tu župu i taj grad. Propovjednik je spomenuo osnove životopisa te Božje ugodnice. Rođena je 1. ožujka 1474. u Desenzanu nedaleko Gardskoga jezera, u siromašnoj seoskoj obitelji, a preminula je u Bresciji 27. siječnja 1540. godine. Propovjednik je istaknuo činjenicu da je bila član Franjevačkoga Trećeg reda te je u svom duhovnom rastu posebno njegovala pobožnost prema Srcu Isusovu i Euharistiji. U vremenu kada se smatralo da u školu trebaju ići samo dječaci, sv. Angela imala je hrabrosti pobrinuti se za školovanje siromašnih djevojčica, posebno onih bez roditelja, koje su često bivale prepuštene surovu životu ulice. Godine 1535. Angela, bogata iskustvom, osniva Družbu svete Uršule u Bresci. Odlučila

je da uršulinke žive svoj posvećen poziv u svojoj životnoj sredini. Posebno je pridavala značenje ženinoj ulozi u čuvanju i prenošenju osnovnih vrijednosti te poziva laike i posvećene osobe da zajedno rade u službi Evanđelja. U svom pristupu radu s djevojčicama pokazivala je metode izuzetno napredne ne samo za tadašnje vrijeme nego i za današnje suvremene pedagoške standarde. Temeljna postavka uršulinskoga odgoja mladih svjetovnih djevojčica jest preventivni odgoj ili jednostavnije rečeno – zlo valja sprječiti, a ne liječiti. Današnji pedagoški sustavi nerijetko imaju mnogo bolje razrađene odgojno-represivne mjere, a sv. Angela već je tada, prije više od pola tisućljeća, zagovarala preventivne metode. Savjet

koji je u svojoj duhovnoj oporuci sv. Angele ostavila svojim nasljedovateljicama također bi danas mogao biti silno poučan, ne samo vjeroučiteljima nego i svima onima koji odgajaju mladež. Sestrma reda koji je utemeljila, ali i svima onima koji odgajaju mlade sv. Angela uz ostalo poručuje da u odgoju treba biti strpljiv i da sve treba biti učinjeno s ljubavlju. Poruku svete Angele prepoznajemo u Isusovoj Velikosvećeničkoj molitvi, istaknuo je mons. Grbac, ona svojim redovnicama govorи da budу prepoznatljive po tome što će 'biti jedно', po zajedništvu. Isus za svoje učenike kaže da 'su u svijetu, ali nisu od ovoga svijeta', i mi se danas kao kršćani ponekad tako osjećamo, kada unatoč modama suvremenoga društva zastupamo kršćanske vrednote. No, unatoč opasnosti da budemo etiketirani kao staromodni, trebamo nastaviti ispunjavati svoje poslanje. Mons. Grbac zaključio je homiliju izražavajući nadu da će Bog uršulinkama podariti nova zvanja te da će i dalje moći biti prisutne u rovinjskoj Župi sv. Eufemije. Prije kraja mise župna je suradnica Daniela Fattorich pročitala Molitvu sv. Angele Merici, a nakon mise svima okupljenima podijeljeni su mali lijepi smotuljci s prigodnim mislima sv. Angele. Uslijedilo je druženje uz prigodnu okrepnu. Misno je slavlje glazbeno animirao poznati rovinjski kantautor duhovne glazbe Davor Terzić. (Tiskovni PPB)

Spomen sv. Marije de Mattias u Vrsaru

Zupa sv. Martina Vrsar 4. veljače, 2018. proslavila je rođenje sv. Marije de Mattias. Kako u samoj župi, časne sestre s. Benita Antolovoč i s. Vladimira Galir, Klanjateljice Krvi Kristove, djeluju dugo godina, župljanim je čast proslaviti rođendan utemeljiteljice toga reda. Na svetoj misi koju je predvodio župnik Lino Zohil okupio se velik broj vjernika. Nakon mise vjernici su se okupili na druženju u župnoj dvorani gdje su uživali u blagovanju. Marija de Mattias (Vallecorsa, 4. 2. 1805. – Rim, 20. 8. 1866.), utemeljiteljica Družbe Klanjateljica Krvi Kristove, proglašena je blaženom 1950. i svetom 18. 5. 2003. u Rimu. Družba sestara Klanjateljica Krvi Kristove osnovana je 1834. godine u Acutu (Italija). Povijest Družbe započinje s njezinom utemeljiteljicom sv. Marijom de Mattias (1805. – 1866.). Prije dvaju stoljeća ona je krenula u veliku avanturu i ostvarivanje Božjega djela proizašloga iz njezine duboke kontemplacije i uranjanja u otajstvo Krvi raspetoga Krista. Kontemplacija i klanjanje, cijene našeg Spasenja, ponijele su je tisućama duša – s nakanom da im pokaže vrijednost i moć te Krvi – dajući sve svoje snage u radu na promicanju dostojanstva osobe. Klanjateljice Krvi Kristove djeluju i na području Hrvatske s Centrom Regije u Zagrebu. Centar Regije Zagreb nalazi se u Regionalnoj kući u Zagrebu. Sestre Regije Zagreb žive i djeluju u 36 zajednica na području Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Austrije, Njemačke i Australije. Župa Vrsar ima čast što može živjeti i uživati posvećen život dviju članica toga reda te učeći od njih, iskazivati čast presvetoj Krvi Kristovoj. (Valentina Kadić)

Bog prilazi čovjeku – Bog oblikuje Izraela kao svoj narod

62 U vremenu nakon patrijarha Bog je od Izraela učinio svoj narod. Izbavio ga je iz egipatskoga ropstva, sklopio s njime Sinajski savez i po Mojsiju dao mu svoj Zakon, zato da ga priznaje i služi mu kao jedinomu, živome i istinskom Bogu, brižljivom Ocu i pravednom sudcu, i da iščekuje obećanoga Spasitelja.

2060 Dar zapovjedi i Zakona dio je Saveza što ga je Bog sklopio sa svojima. Prema Knjizi Izlaska objava „deset riječi“ dana je između ponude Saveza i njegova sklapanja, nakon što se narod obvezao da će „izvršiti“ sve što Gospodin bijaše rekao i da će to „poslušati“ (Iz 24,7). Dekalog se prenosi isključivo nakon ponovnoga dozivanja u pamet Saveza („Gospodin, Bog naš, sklopio je s nama savez na Horebu.“ Pnz 5,2).

2570 Kad se počinje ostvarivanje obećanje (Pasha, Izlazak, dar Zakona i sklapanje Saveza), Mojsijeva molitva biva iznenađujućim oblikom zagovorne molitve koja će se ispuniti u jedinom „posredniku između Boga i ljudi, čovjeku Kristu Isusu“. (1 Tim 2,5)

1961 Bog, naš Stvoritelj i Otkupitelj, izabrao je sebi Izraela kao svoj narod i objavio mu svoj Zakon, pripravljući tako dolazak Kristov. Mojsijev zakon izražava mnoge istine koje su po prirodi dostupne razumu. One su potvrđene i provjerene u sklopu Saveza spasenja.

63 Izrael je Božji svećenički narod nad kojim je „zazvano ime Gospodnje“ (Pnz 28,10). To je Narod onih „kojima je prvima Gospodin Bog govorio“, narod „starije braće“ u vjeri Abrahamovoj.

204 Bog se objavljuvao svome narodu postupno i pod raznim imenima, ali objava božanskoga Imena Mojsiju u bogoočitovanju (teofaniji) gorućega grma uoči Izlaska i Saveza na Sinaju pokazalo se temeljnom objavom za Stari i Novi savez.

2801 Govoreći Oče „naš“, mi prizivamo Novi savez u Isusu Kristu, zajedništvo s Presvetim Trojstvom i božansku ljubav, koja po Crkvi obuhvaća sav svijet.

839 „Oni koji još nisu primili Evandelje, na različne su načine usmjereni k Božjem narodu: Crkva, Božji narod u Novom savezu, razmišljajući o svom vlastitom otajstvu, otkriva svoju vezu sa židovskim narodom, ‘kojemu je Bog prvom govorio’. Za razliku od drugih nekršćanskih religija, židovska je vjera već odgovor na Božju objavu u Starom zavjetu. Židovskom narodu ‘pripada posinstvo, i Slava, i Savezi, i zakonodavstvo, i bogoštovlje, i obećanja; njegovi su i oci, i od njih je, po tijelu, Krist’ (Rim 9,4-5), jer „neopozivci su Božji dari i poziv.“ (Rim 11,29)

64 Po prorocima Bog svoj narod oblikuje u nadi Spasenja, u iščekivanju novoga i vječnoga Saveza, koji će, namijenjen svim ljudima, biti upisan u srcima. Proroci najčešće korjenito otkupljenje Božjega naroda, očišćenje od svih njegovih nevjera, Spasenje koje će obuhvatiti sve narode. Nositelji ove nade bit će prije svega Gospodnjii siromasi i ponizni. Sveti žene poput Sare, Rebeke, Rahele, Mirjam, Debore, Ane, Judite i Estere živom su očuvale nadu u spasenje Izraela. U tome je najsvjetlijli lik Marija.

711 „Evo, činim nešto novo.“ (Iz 43,19) Ocrtavaju se dva proročka pravca: jedan ističe očekivanje Mesije, drugi najavljuje novoga Duha i oba se stječu u malom „ostatku“, u narodu siromaha, koji u nadi iščekuje „utjehu Izraelovu“ i „otkupljenje Jeruzalema“ (Lk 2,25.38).

1965 Novi zakon ili Evanđeoski zakon predstavlja ovozemaljsko savršenstvo božanskoga zakona, prirodnog i objavljenog. Djelo je Kristovo, a izražen je osobito u Besjadi na gori; djelo je i Duha Svetoga, po kojem postaje nutarnjim zakonom ljubavi: „Sklopit ću s domom Izraelovim (...) novi savez (...). Zakone ću svoje staviti u dušu njihovu i upisati ih u njihova srca; i bit ću Bog njihov, a oni narod moj.“ (Heb 8,8,10)

489 Tijekom Staroga zavjeta Marijino se poslanje pripravljalo poslanjem svetih žena. Na početku bijaše Eva: unatoč svom neposluhu, primila je obećanje o potomstvu koje će biti pobjednikom Zloga i obećanje da će biti majka svih živih. Snagom toga obećanja, Sara zače sina unatoč svojoj starosti. Protiv svakog ljudskog očekivanja, Bog je izabrao što se smatralo nemoćnim i slabim da pokaže svoju vjernost obećanju: Anu, Samuelovu majku, Deboru, Rutu, Juditu, Esteru i mnoge druge žene. Marija „ima prvenstvo među poniznima i siromasima Gospodnjim, koji s pouzdanjem od Njega očekuju i primaju Spasenje (...) S Njom, uzvišenom kćeri sionskom, poslije duga čekanja obećanja, ispunjuju se vremena i ustanovljuje se nova ekonomija.“ (Pripremio BiB)

U zajedništvu s Bogom oni se vole već punih 65 godina

PIĆAN Vjernici moraju biti svjetlici, proroci aktualnoga trenutka. O tomu se upravo ovih dana puno govori. Vjera nije privatna stvar, bez obzira što stanuje najprije u našem srcu i umu. Vjera mora izići, kroz naš život, u prostor u kojem se krećemo, među ljude s kojima živimo. Proroci i svjedoci vjere ne moramo i ne možemo biti na način da poput proroka iz Staroga zavjeta proričemo buduće događaje, ali možemo i moramo svojim životom. Tako i brakom. Varamo se ako mislimo da je brak samo naš, mene i mojega muža i da se to drugih ne tiče. Kakva zabluda! Brak je u troje: Bog i njih dvoje. Kad se izbací Ovog prvog, a koji je sama ljubav i ljubavi između ovo dvoje ne bi bilo bez da im je nije upravo On darovao, tada nastane kaos i zlo koje se zarazno širi na sve oko sebe. Aktualno, zar ne?! I zato brak nije samo stvar ono dvoje koji su u braku, narančno i Boga koji je združio taj savez, već je to stvar i čitave zajednice, uže i šire oko bračnoga para. I zato uspjeli u braku i sačuvati njegovu svetost i još zajedno pozivjeti tolike godine, cijeli jedan život, jest jedan od načina svjedočenja i proroštva i zato i ova priča. U nedjelju, 27. siječnja o. g. slaveći dragoga Boga i zahvaljujući mu za velike milosti, poglavito na toliko darovanog zajedničkog vremena,

kao i svake nedjelje zajedno na sv. misi, punih 65 godina braka prikazali su kod oltara, u glavnoj župnoj crkvi Navještenja Marijina u Pićnu, u onoj u kojoj ih je i vjenčao blagopok. vlč. Grah, Marija, rođena 1930. u Bolobanima (župa Pićan) i Antun Baćac, rođen 1927. u Kukurinima (Bajci Ploče), također župa Pićan, gdje i danas žive.

U ovoj našoj Ladonji već je bilo riječi o ovom paru, o njihovu lijepu i dobru braku povodom šezdesete obljetnice.

„Kad smo si jedan put rekli ja (da), onda je to za vajk ja(da). Nima se tu više ča drugo.“

Kako vrijeme leti, jer kao da je jučer bilo kad sam sjedila s njima u njihovu toplu i urednu domu gdje sve govori da tu ljudi žive skladno, u slozi i ljubavi, da tu kuću resi žena vrsna u pravom smislu, a muž da je glava obitelji u najboljem smislu. Pričali su mi tada o svom braku, upoznавању, vjenčању, zajedničkom životu u obitelji s više generacija, Antunovim roditeljima i sestrama, od kojih je jedna ostala sama s malim djetetom jer su joj muža odveli u njemački logor za vrijeme II. svjetskog rata, a druga je kasnije otišla u časne sestre, pa rođenje njihove djece i njihov odgoj, težak život zemljoradnika na škrtoj i tankoj istarskoj zemlji

koje nisu imali u hektarima. Trebalо je prehraniti obitelj, podići djecu, sačuvati obitelj. Sačuvati obitelj, a to može samo čvrst brak. „Kad smo si jedan put rekli ja (da), onda je to za vajk ja(da). Nima se tu više ča drugo“, rekli su mi ovi mudri, stalno nasmijani muž i žena. Valjda su zato i fizički još lijepi ljudi. Ništa se nije promjenilo do danas, sve je isto i nakon punih pet godina. Ta, kako i bi kad, kako kaže sv. Pavao, ljubav nikad ne prestaje. A brak je ipak, prije i iznad svega, ljubav. Nije da je sve bilo samo smijeh i veselje. Naprotiv. Izredalo se tu tragedija, tuge i boli, ožiljaka od trogodišnjega komunističkog zatvora zbog Antunova pokušaja bijega iz bivše države u slobodni zapadni svijet (ali tu je g. Antun doživio i neke milosti, npr. u zatvorskoj šetnji vidio je, isto kao suuznika, našega blaženog kardinala Stepinca, pa možda pripada rijetkim živućim svjedocima toga teškoga, ali posvećenoga trenutka), kasnije mobilizacija „na Trst“ pedesetih godina prošloga stoljeća, kad je, opet milošću Božjom, izbjegao pogibelj u kojoj su nastradali njegovi suborci. Svakako je za njega i njegovu Mariju najteža bila smrt njihove kćeri Ljubice u 44. godini života, nad kojim su strepili i koji su pazili, po-hodili bolnice i pratili operativne zahvate i liječenja već od njezina rođenja. Ali, baš tu, u toj strašnoj i nikad zaciјeljenoj rani, oni su našli utjehu i poticaj za daljnji život i borbu, za daljnju, nikad dovedenu u pitanje vjeru, nadu i ljubav prema Bogu. „Od tada se smrti ne bojim, znam da je moja Ljubica uvijek sa mnom“, rekla mi je gospođa Marija. „Sve smo podnosili i trpili skupa“, dodaju ovi pristojni muž i žena, pristojni prema sugovorniku, ali i jedno prema drugomu jer si ni u jednom trenutku ne upadaju u riječ. Ljubav je pristojna, kaže sv. Pavao, i još da sve vjeruje, svemu se nada, sve opršta, ne nadimlje se i nikad ne prestaje. Čini se da ta mudra spoznaja i jedini pravi opis ljubavi vrijedi i ovdje. „Svađa ne smi poći u drugi dan, poljubac svaki dan i zajednička molitva svaki dan. Buđenje ujutro u 5,30 i zajednička molitva Krunice Majci Božjoj. Navečer, prije spavanja, molitva Zlatne krunice. Smo si obećali da ćemo vajk bit skupa i gledat jedan drugega. Ne moramo si smiron govorit da se volimo, aš to se zna. A dragemu Bogu i Majki Božjoj saki dan triba zahvaljivat. I pred dicu nikad se ne svađat ni grdo govorit.“ Evo, čini se da bi to bio ustav ili kateki-

zam njihove ljubavi, dobra i uspješna braka koji im je dobri Bog pripustio svih ovih šezdeset pet ne zlatnih, nego zvjezdanih godina, baš i unatoč trnu preko kojega je trebalo gaziti da bi se došlo do blagoslovljena sjaja.

**„Da mi dica vajka
budu va slogi i
ljubavi kad umrem i
ne bude me više.“**

„Nismo otili ni velu feštu ni nič posebno, aš smo stari i to nan više ne triba. Samo smo otili dragemu Bogu z mašu zahvolit ča nas je pusti toliko let skupa i da s nami budu naša dica“, kaže gospođa Marija i nadodaje: „... i molimo dragega Boga da kad zame h sebi jenega od nas, prvega ki to bude, da vreda zame i onega drugega aš mi ne moremo jedan prez drugega, a i onemu ki ustane će bit joko teško prez svo-ga pora.“ Kao dobra majka, mislila je pritom da na ovoj proslavi tolikoga trajanja braka budu njihova djeca: dvije kćeri i sin sa svojim obiteljima, šestoro unučadi i devetoro pranučadi. Majčinom pogledu i srcu uvijek fali vidjeti svoju djecu. „Vajka molim i zahvaljujem dragemu Bogu i Majki Božjoj za se, ma imam i jenu posebnu molbu: da mi dica vajka budu va slogi i ljubavi kad umrem i ne bude me više.“ Na kraju mise našim dragim i u župi omiljenim supružnicima, prije svega dobrim ljudima, teti Mariji i barba Tonetu, uručen je prigodan dar od strane Župnoga vijeća čiji je dugodišnji član i sam gospodin Antun. Od srca im želimo radosne dane koje im je dobri Bog još namijenio, dobro zdravlje i ljubav i slogu njihove djece, kako si i sami to žele, u njihovu bračnu ljubav ne sumnjamo i znamo da će ih otpratiti u vječnost Gospodinu kad ih pozove k sebi i, naravno, želimo im prije svega Božji blagoslov i nježnu zaštitu naše Nebeske Majke kojoj se svakodnevno utječu svojim molitvama. *Bože moj, kako je to lipo!* (Davorka S.)

U Kašteliru proslavljen Sv. Valentin

Umjestu Kaštelir, u Porečkom dekanatu, Župa sv. Kuzme i Damjana tradicionalno je 14. veljače proslavila blagdan svoga suzaštitnika, sv. Valentina. Misno je slavlje predvodio preč. Milan Zgrablić, porečki župnik i dekan, uz koncelebraciju više svećenika te domaćega župnika preč. Marijana Kancijanića. Nakon mise uslijedila je procesija po mjestu s kipom sv. Valentina te, po povratku u crkvu, čašćenje relikvija. Misno je slavlje glazbeno animirao župni zbor. (PPB)

Mons. Milovan predvodio blagdan Gospe Lurdske u Puli

Svečano misno slavlje o blagdanu Gospe Lurdske, u ponedjeljak, 11. veljače, kada se ujedno obilježava i Međunarodni dan bolesnika, ove je godine u samostanskoj crkvi sv. Franje predvodio mons. Ivan Milovan, biskup u miru. Na misi se okupilo mnoštvo vjernika iz svih pulskih župa i okolice. Uz biskupa su koncelebrirali o. Đuro Hontić, gvardijan, te samostanski vikari o. Đuro Vuradin i O. Nikica Battista. Biskup je u prigodnoj homiliji podsjetio kao je Međunarodni dan bolesnika ustanovio papa Ivan Pavao II. 1992. godine, i to

baš na dan Gospe Lurdske jer se s njom posebno povezuje pastoral bolesnika, poznate su procesije bolesnika koje se održavaju u lurdske svetištu. Spomenuo je i kako je ove godine središnja svjetska proslava Dana bolesnika organizirana u Calcutti, gdje je djelovala sveta Majka Tereza, kamo je za tu prigodu otisao i državni tajnik Svete Stolice kardinal Petar Parolin. Istimči poruku iz Evandelja „besplatno primiste, besplatno dajte“, biskup je naglasio da se to ne odnosi samo na navještanje, već nadasne na ostvarivanje dobra – djelima milosrđa.

Prvo što smo svi besplatno primili jest život, rekao je mons. Milovan, a zatim svakodnevno primamo toliko od naših bližnjih, to nas treba potaknuti na nov odnos darivatelja i primatelja, nadasve obilježen sebedarjem, po uzoru na Boga koji se prignuo i darovao nam Sina. Kao velik primjer sebedarja propovjednik je istaknuo upravo primjer svete Majke Tereze. Na kraju misnoga slavlja okupljeni vjernici imali su prigodu primiti bolesničko pomazanje.

Blaženi Miroslav na svećeničkoj rekolekciji u veljači

Vicepostulator u kauzi za kanonizaciju bl. Miroslava Bulešića, vlc. mr. Ilija Jakovljević, pripremio je za redovitu mjesečnu svećeničku rekolekciju u ponedjeljak, 4. veljače, prigodno razmatranje o ulomku iz dnevnika blaženika zapisano na taj datum 1943. godine. Hvalevrijedan način da bl. Miroslav bude i dalje, veoma konkretno, „aktivni“ sudionik života prezbiterija ove partikularne Crkve. Autor stavlja na raspolaganje pripremljeni materijal svima koji ih žele koristiti u svom produbljivanju poznavanja, no nadasve povezanosti i naslijedovanja tog našeg dragog Božjeg ugodnika.

IZ DUHOVNOG DNEVNIKA BL. MIROSLAVA BULEŠIĆA

Na današnji dan, 4. veljače 1943. godine bl. Miroslav Bulešić obavio je mjesečno razmatranje, rekolekciju; koju ćemo i mi sad obaviti. Svaka rekolekcija je prigoda da sagledam svoj duhovni život. Bl. Miroslav je na kraju obavljene rekolekcije zapisao u svoj Dnevnik: „Hvala Bogu i Mariji za tu milost! Kako sam slab i lako padnem.“ Miroslav iskreno progovara kako čovjek olako može pasti u napast pogleda i gledanja koje nije sukladno svećeničkom pozivu. Miroslav je zahvalan Majci Nебеској koja ga je sačuvala od napasti. „Ti si mi pomogla, Majko! Neiskren sam još! Majko, puno je pomanjkanja u meni. Pomozi da se popravim i ojačam. Tvoj sam.“ (Rim, 4. 2. 1943.)

PREDSTAVLJANJE KNJIGE „POBAČAJ. DRAMA SAVJESTI“ PROF. DR. SC. TONČIJA MATULIĆA

ZAGREB Predstavljanje knjige „Pobačaj. Drama savjesti“ dr. Tončija Matulića, profesora moralne teologije na Katoličkome bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, održano je u četvrtak 31. siječnja u franjevačkom samostanu Bezgrešnoga začeća Blažene Djevice Marije u zagrebačkoj Dubravi. Knjigu su predstavili umirovljeni zagrebački pomoći biskup Valentin Pozaić, prof. dr. Ana Borovečki te dr. fra Ante Bekavac. Biskup Pozaić u predstavljanju knjige osvrnuo se na prošlost kada su se za ubojstvo nerođenih tražili različiti razlozi: uime ideološke orientacije, teške društvene materijalne situacije sebičnih interesa, političke korektnosti, straha...

„Pred trudnom ženom nalazimo se ispred dviju osoba – majke i djeteta. Embrij, fetus, nije majčin organ, nego je novi jedinstveni organizam, novo biće.“ Mons. Pozaić istaknuo je problem lingvističkoga inženjerstva, odnosno sugestivnoga lažnog rječnika, koje je u ulozi zla. Kazao je kako se prema potrebi novo ljudsko biće naziva konceptus, biološki materijal, nakupina stanica. „Abortus više nije ubojstvo, nego prekid trudnoće.“ Govori se i o pravu na izbor. Ne kaže se da je to afirmacija lažnoga prava na prohtjevno ubojstvo. Umjesto eutanazije, govori se o dostojanstvenom umiranju“, ustvrdio je biskup Pozaić. „U definiciji obitelji ne bi se smjelo spominjati oca, majku i djetete. Dijete osobito smeta. Ako se izbací dijete, obitelj može biti bilo što.“ Biskup se osvrnuo i na demografsku katastrofu u hrvatskom narodu i na Zapadu općenito. Vlada silan strah od nedostatka ljudi i seobe naroda, kazao je, te podsjetio kako je u lipnju 2017. godine u publikaciji Uje-

dinjenih naroda o demografiji dana procjena stanovništva u svijetu i Hrvatskoj. Prognoza UN-a bila je alarmantna: Hrvatskoj prijeti demografski kolaps. „Već je sada Hrvatska pusta zemlja i priziva nove stanovnike“, kazao je mons. Pozaić.

„Zakon je vanjski društveni čuvan vrednota i ne smije biti nemoralan“

Osvrnuo se i na političku korektnost koja se danas snažno ističe. No, što je s moralnom korektnošću, pravednošću, vjernošću, istinoljubljivošću, upitao se biskup. Podsetio je i na riječi Benedikta XVI. koji je upozoravao na diktaturu relativizma koja ništa ne priznaje kao konačno i koja kao zadnje mjerilo dopušta samo vlastito ja i njegove želje. Govorio je i o moralnosti zakona. „Zakon je vanjski društveni čuvan vrednota i ne smije biti nemoralan. Nemoralan zakon ne obvezuje, izaziva savjest na protivljenje i osporavanje, budi priziv savjesti.“ Biskup se osvrnuo i na govor pape Franje Svjetskog udrugi katoličkih liječnika, kojog je poručio da ako ih Hipokratova prisega obvezuje da uvijek služe životu, onda ih Evandelje još više potiče da ga uvijek i posvuda vole kada mu je potrebna osobita skrb, a to je očito na početku i pri kraju života. „Drama savjesti priziva savjesti. Branimo pravo na fizički integritet. Branimo pravo na moralni integritet.“ „S velikim nestrpljenjem i nadom očekivana je knjiga ‘Pobačaj. Drama savjesti’ i drag mi je da je danas pred nama“, kazao je Biskup, te zahvalio autoru i zaslžnima za izdavanje knjige. Dr. Borovečki predstavila je sadržaj knjige i kazala da je izvrsno pregledno štivo za svakoga tko se želi

baviti pitanjem pobačaja: pravnicima, liječnicima, filozofima, teologima, ali i svima koji su zainteresirani za to pitanje bez obzira koje gledište zastupali.

„Samо se dijalogom i detaljnim upoznavanjem argumenata, bez obzira tko sudjeluje u raspravi o pobačaju, može uistinu doći do istinskoga dijaloga o tom pitanju koje je ovom društvu neizmјerno potrebno. Samo se propitkivanjem vlastitih stavova i otvorenošću za dijalog dolazi do iskrena društvenoga konsenzusa, ali se jasno promišlja o povijesnom ukorijenjenju i putu nekoga društva, pa tako i hrvatskoga.“ Treći predstavljач knjige, dr. Bekavac, rekao je kako se danas govor o pobačaju suvremenom čovjeku čini skandaloznim. „Suvremeni čovjek drži da govor o pobačaju, tj. drami savjesti mora biti daleko od njegovih misli, očiju i ušiju.“ Fra Ante je ustvrdio kako suvremeni čovjek kao da ne želi slušati, gledati, razumjeti, spoznati svu dramatičnost i moralno zlo hotimičnoga čina ubojstva nedužnoga ljudskog bića. Na kraju je autor knjige dr. Matulić zahvalio najprije Bogu, a onda i predstavljačima, kao i svima nazočnima. (IKA)

Otvoren natječaj za XXIII. Dječji festival duhovne glazbe “Iskrice”

Župa Vodnjan objavljuje kako će se i ove godine održati XXIII. Dječji Festival duhovne glazbe „Iskrice“. Festival će se održati u subotu, 11. svibnja 2019. s početkom u 17,00 sati. Ove godine Festival će se održati pod geslom „Djeca, budućnost svijeta“. Pravo nastupa imaju dječji crkveni i župni zborovi, katoličke udruge, crkvene zajednice i solisti župa Porečke i Pulske biskupije te Riječke nadbiskupije te dječji zborovi i solisti osnovnih škola na području Istarske županije i Primorsko-goranske županije do petnaeste godine starosti. Pjesme koje se izvode moraju imati isključivo duhovni karakter,

a svrstane su u dvije kategorije: poznate skladbe i nove skladbe komponirane upravo za Festival. Svaki zbor ili solist ima pravo prijaviti najviše jednu skladbu u jednoj ili u drugoj kategoriji. Pored glazbenoga dijela također je otvoren natječaj i za literarne radove. Ove godine bit će to 10. Natječaj za literarni rad „Sluga Božji Egidije Bulešić“ na temu „Moj najljepši događaj“. Krajnji rokovi za prijavu na glazbeni i(l) literarni natječaj jest 28. travnja 2019.

Ako ste zainteresirani i želite se prijaviti, možete nas kontaktirati na mail: iskrice.hkzmivodnjan@gmail.com. Natječaj objavljuje organizator Festivala – HRVATSKI KATOLIČKI ZBOR „MI“ – OSNOVNA ZAJEDNICA VODNJAN.

Cecilija Erman

Utorak, 29. siječnja 2019. župljani Župe sv. Mihovila, arkandela, u Žminju oprostili su se od drage župljanke, tete Cecilije Erman. Preminula je 27. siječnja, u 95. godini života – na dan Gospodnjeg, u nedjeljno jutro, sklopljenih ruku. Već i sam njezin prijelaz u vječni život, koji je nedvojbeno predosjećala, govori o njezinoj vjeri i praktičnom vjerničkom životu. Cecilija Žufić rođena je 15. srpnja 1924. u Građiću, u obitelji Ivana i Katarine Matika koja je brojila desetero djece. Živjela je zajedništvo života sa suprugom Ivanom do 2003. g., s kojim je u velikom jubileju kršćanstva, 2000. godine, proslavila 50 godina braka, a sama kao udovica živjela je još 15 godina. Unatoč skrivenoj boli što nisu imali vlastite djece, svoju je ljubav umnažala brigom za brojne nećake. Njezin dugi tijek ovozemaljskoga života možemo sažeti riječima: bila je jednostavna, skromna i pobožna žena koja je svojim primjerom i druge poticala na dobro. Vjera, molitva, slavljenje mise, sakramenta pomirenja... imali su za pokojnicu veliko značenje. Živjela je redovito kršćanstvo – oživotvorila ga je

u svom životu. Nije ostala i zadovoljavala se samo prigodnim kršćanstvom ili samo u običajima, tradiciji. Dolazila je često i radnim danom na misu, bilo po lipu vremenu, bilo po nevremenu, jer je znala i doživljavala da je Euharistija srce i središte kršćanskoga života, vjerničkoga dana. Uspješno je povezivala svagdanje poslove i kršćanski život. Njezin se život odvijao u starom benediktinskom geslu – *ora et labora*, moli i radi – radi i moli, rekao je župnik vlč. Jordan Rovis na sprovodu, 29. siječnja. Njezin nam život govori da je moguće i u današnjem vremenu biti čovjek rada i molitve, da kršćaninov rad može i mora biti orošen molitvom. Marljava, pedantna, uredna, trudila se činiti dobro za svakoga čovjeka. Bila je budna u vjeri i nadi. U vjeri koja ima cilj, a nada ispunjuje. Župnik je na oproštaju također spomenuo još neke konkretnе primjere njezina svjedočkog života. Unatoč visokim godinama nije propustila ni misu Polnočku na zadnji Badnjak. Redovito je tijekom dugo godina s ljubavlju pripremala oltar i oltarnike odnosno bila pokretačem pripreme oltara za tijelovsku procesiju kod svoje kapelice, na ulazu u kuću. Njezina se slika našla i u monografiji o našim kapelicama. S radošću, osmjehom i zahvalnošću primila je knjigu na dar, ali i ona re-

dovito znala druge darivati, istaknuo je župnik Rovis. Izrazio je sućut ožalošćenima, sestrama Antici, Olgi, Anici, Sofiji s obiteljima i ostaloj rodbini, te zahvalnost Trojedinom Bogu za njezino lijepo svjedočanstvo ljudskoga i kršćanskog života. Sprovodnim obredima nazočila su i dvojica svećenika, vlč. Lino Zohil i rođak vlč. Ante Žufić. U svakom pogledu spremna na posljednje putovanje – *per l'ultimo viaggio*, kako je sama napisala uz pripremljenu odjeću, blago je usnula u Gospodinu i stekla vječno prebivalište na nebesima. Počivala u miru Božjem.

Blagdan obraćenja sv. Pavla u Puli

Blagdan Obraćenja sv. Pavla, u petak 25. siječnja, u pulskoj župi sv. Pavla i ove je godine uobičajeno ujedno proslavljen kao posljednji dan Molitvene osmine za jedinstvo kršćana koja se slavi misama u osam pulskih crkava. Misno slavlje predvodio je vlč. mr. Ilijan Jakovljević, vicepostulator u kauzi za kanonizaciju bl. Miroslava Bulešića, uz koncelebraciju više svećenika. Nakon uvodnog pozdrava domaćina pulskog dekana preč. Milana Mužine, koji je ujedno i dijecezanski povjerenik za ekumenizam, vlč. Jakovljević istaknuo je kako je Molitvena osmina za jedinstvo kršćana ujedno i prigoda za molitvu na nakanu jedinstva u Crkvi, koje se može postići, naglasio je, jedino obraćenjem. Na početku homilije predslavitelj je podsjetio da „kroz Molitvenu osminu za jedinstvo kršćana mi, katolici, s drugim kršćanskim Crkvama i zajednicama nastojimo u duhu Drugoga vatikanskog koncila širiti i živjeti jedinstvo kršćana. Isus nas poziva „da sví budu jedno“, trajni je imperativ vjernika, naglasio je vlč. Jakovljević.

Govoreći o sv. Pavlu, istaknuo je da je on – slika kršćanina: prije i poslije obraćenja. Prije obraćenja sv. Pavao je revnitelj, obdržavatelj zakona, gorljivi Židov. Sve na razini zakona. Dika židovskog naroda i vjere. Međutim, vjernost zakonu dovela ga do progona, do ubojice. Kršćanin koji ostaje samo na razini zakona, pa i oni crkveni, može umjesto navjestitelja Isusa Krista postati progonač i to sve uime Boga i Crkve. Isus nije došao na svijet da osudi svijet, već da ga spasi. Poslanje Crkve, kršćanina, nije da sudi bratu čovjeku nego da nastoji oko spasenja svakog pojedinca. Da svijetu donose mir, ljubav; da zacieli rane čovječanstva. Isusov učenik, nije onaj tko ogovara, tko traži mane kod drugog, tko se smatra vrijednim i uzvišenijim. Lik Isusova učenika promatrajmo

u liku bl. Miroslava Bulešića. Bl. Miroslav slika je kršćanina 20. i 21. stoljeća. Kršćanina koji prašta, ljubavi i sve želi dovesti Kristu. Danas na kraju Molitvene osmine za jedinstvo kršćana, zaustavimo se mi, kršćani, pred Kristovim likom i pogledajmo koje mu to rane nanosimo. Vidimo u Kristovim ranama posljedice našeg kršćanskog življenja. Na Isusovu licu zrcali se duša kršćanskog života. Svaka kap znoja, svaka rana, svaka kap krv i trnova kruna, to je djelo nas kršćana. Sv. Pavao u prvoj poslanici Korinćanima piše da nije ništa i sve njegovo, da ne vrijedi ništa ako nema ljubavi, i da se uzaludno muči, uzaludno propovijeda ako mu fali ljubavi, i ako to ne čini s velikom ljubavi. Ono što mijenja svijet jest kršćanska antropologija ljubavi. Ne moja zaljubljenost u nekog već moje življenje Božje ljubavi. Božja ljubav mijenja svijet. Bl. Alojzije Stepinac, simbol je kršćanske ljubavi življenja u progonstvu i patnji. Naš bl. Miroslav Bulešić, simbol je kršćanske ljubavi da poput Krista dade svoj život, zaključio je propovjednik. Misno slavlje glazbeno je animirao Župni zbor sv. Pavla pod ravnanjem dr. Andreja Angelinija. (IKA)

EUROPSKA UNIJA IMA PUKOTINE

Velika Britanija pod dojmom Brexita

Započeli su, kako vidimo, novi izbori za Europski parlament. Vode se pregovori o formaliziranju izlaska Velike Britanije iz EU-a. Gledajući unatrag, još je ostalo dosta posla za završetak toga procesa, ali je završetak ipak izgledan. U svakom slučaju, u politici Europske unije još nije bilo takvih podijeljenih interesa. Tijekom svih ovih godina nove su članice polako stasale i postale svješne kako imaju i različitih interesa glede pojedinih pitanja. Zapravo je to prirodan slijed jer bi unifikacija i pretjerano normiranje moglo imati i nepovoljne učinke. Izgleda da polako Europska unija, korak po korak, sve više klizi u liberalnu ideologiju bez imalo zadrške. Zapravo se nastupa kao da i nema nekih vrijednosti jer je po toj filozofiji najvažnije da se stvaraju velika bogatstva i profiti.

Suverenost je tražena roba

Kako pokazuju rezultati u javnom mnenju, u cijeloj se Europi zamjećuje kako su se nacionalne zemlje odlučile voditi prema vlastitom interesu, ne dovodeći u pitanje zajedničku funkcionalnu politiku. Ove starije članice sve su više i više nezadovoljne ovakvom politikom i jednostavno se mora

ostvariti zaokret u poimanju politike kao služenja narodu. Ovaj će put svakako doći do većih promjena na hrvatskoj političkoj sceni i ne bi bilo nemoguće da se ta scena podijeli na više grupacija. Upravo je to mogućnost da se pokrenu novi pokreti i s novim licima, neovisno o tome hoće li ti pokreti u nekoj formi biti oživljeni. Prema onome što znamo, već se naziru nove grupacije, s lijevoga i desnog spektra, a to ne bi bilo uopće loše jer europski izbori ionako nemaju veći značaj. Ove velike zemlje zapravo dirigiraju pravila, prema snazi i moći, i onda se to svodi na dirigiranu demokraciju. Većina zastupnika zapravo i ne osjeća da ima jasne ciljeve i na neki su način slobodni strijelci, bez velikoga umora odrađuju svoj mandat.

Ljevica se straši, «opet i nanovo»

Ima jedna pojavnost koja se redovito pojavljuje uz pojavu takozvane fronte. Dakle, čim je na djelu političko okupljanje oko «desnice», odmah se na lijevom spektru snažno opiru snage koje su na suprotnom, revolucionarnom polu. Kako pratimo, riječ je o grupaciji stranaka koje imaju jako naglašeno protuvjersko djelovanje i tema financiranja i djelovanja Crkve neizbjegna im je. Za-

hvaljujući snažnoj medijskoj kampanji, uspijeva se i ta tema, iako je riječ o čistoj izmišljenoj temi, povezati s tzv. Vatikanskim ugovorima. Mora se postaviti pitanje pozicije Vjeronauka, crkvenih udruga, ljudskih prava i sloboda itd. Postavlja se pitanje jesu li to te užarene i goruće teme. Naravno da nisu, ali se fokus prebacuje s važnih egzistencijalnih problema stanovništva koje politika ne zna rješavati. U svakom pogledu, ova se grupacija oformila i uz to je postignut dogovor da nositelj liste te lijeve grupacije bude iz IDS-a. Kako sada stvari stoje, čini se da zajedno neće nastupiti i „ujedinjena desnica“. Međutim, to bi bila dobra prilika da se iskoristi onaj zamah koji je u trendu i koji ima sve više briga oko rada, oko temeljnih vrijednosti, emigracija, imigracija i sl. Posve je nepredvidljivo kako će se svi ti procesi razvijati. U svakom slučaju, poželjno je da europski put bude put demokratske Europe kao zajednice nacionalnih i suverenih država u kojima će se poštovati prava pojedinca i naroda.

Dr. sc. Tado Jurić: Gubimo li Hrvatsku?

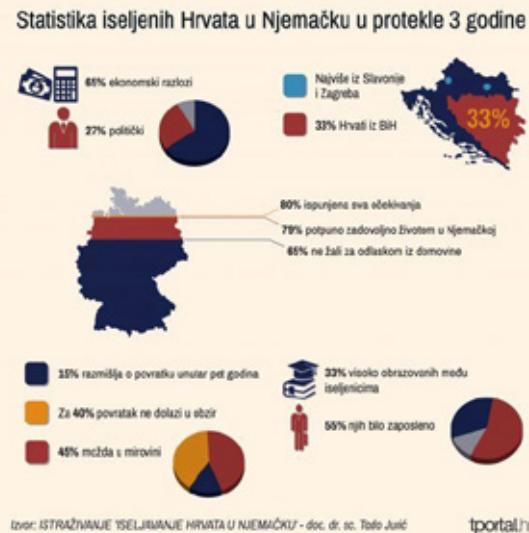
MLADI NE ODLAZE ZBOG SIROMAŠTVA, VEĆ ZBOG NEPRAVDE

Dr. Tado Jurić: Hrvatsku se namjerno želi isprazniti. Migracije se nikada ne događaju slučajno, a stanovništvo koje nestaje popunjava se nekim drugim stanovništvom... političari i dalje ne uviđaju da čemo gubljenjem ljudi, izgubiti i zemlju.

Tado Jurić: „Ako se iseli više od 300 tisuća ljudi i vi ne reagirate, onda se svi trebamo zapitati što stoji iza toga?“ Pitanje je ovo i za sve nas u Hrvatskoj. Zašto i koliki broj mlađih odlazi iz Hrvatske? To više nije problem samo demografa i Vlade. To je sada problem cijele zemlje, sviju institucija, gospodarskih subjekata, turizma, školstva, zdravstva. To će uzrokovati zastoj na globalnom planu cijele zemlje. To postaje problem svakoga građanina ove zemlje. Ove su se godine po prvi put iznijeli podatci o zatvaranju velikoga broja škola. Ne odlaze samo mlađi, odlaze nam cijele obitelji. Brojni su stručnjaci koji upozoravaju na problem. Hrvati iseljavaju, a time se rada i manje djece u Hrvatskoj. No, podrazumijeva se da oni koji odsele, nove obitelji stvaraju u novim zemljama. Profesor Ivan Čipin s Ekonomskoga fakulteta u Zagrebu iznio je podatak da su Hrvatice u Njemačkoj u posljednjih 17 godina ro-

dile 54 438 djece, a samo u posljednje 3 godine njemačka statistika iznosi podatke o svim majkama strankinjama, a od njih samo Hrvatice rodile su 4000 djece. Ta su djeca mogla biti rođena u Hrvatskoj da su prilike bile zadovoljavajuće. U Njemačkoj se ponovno rada više djece. To ima veze s povećanim brojem migranata, ali i s demografskom politikom. Plaćeni porodiljni dopust, dječji doplatak i više mjesta u jaslicama i vrtićima igraju važnu ulogu. U posljednjih deset godina njemačka je vlada donijela mјere s ciljem poticanja povećanja nataliteta, a dio toga povećanja nataliteta potpomažu i useljenici, među njima i naše hrvatske obitelji. Umjesto u Hrvatskoj, rađaju u Njemačkoj.

Ovih je dana i Mađarska donijela prevažne mјere za povećanje nataliteta. Orban izjavljuje: „Sve manje i manje djece rada se u Europi. Zapad misli da je imigracija odgovor na tu prijetnju. Svako dijete koje nedostaje žele nadomjestiti drugim koje stiže (s istoka) i tada će brojevi biti u redu. Ali nama ne trebaju brojevi. Trebaju nam mađarska djeca“, rekao je i najavio program u sedam financijskih poticajnih mјera za mlađe obitelji. Iako hrvatski premijer Plenković nije rekao to isto: „Treba nam hrvatska djeca ovdje, ne u Njemačkoj“, ovo bi trebala biti težnja sviju nas. I ne treba smetnuti s um, da je

Izvor: ISTRAŽIVANJE ISELJAVANJE HRVATA U NJEMAČKU - doc. dr. sc. Tade Jurić

tportal.hr

našim mlađim obiteljima to bila želja i da im u Njemačkoj ne „cvjetaju ruže“ jer su otišli. Nikad nikome nije lako napustiti svoj dom i obitelj. Ali kako mnogi znanstveni istražitelji tvrde, mlađi ljudi traže sigurnost, red i odgovarajuću plaću za svoj rad. Kažu: mlađi ne odlaze zbog siromaštva, već zbog nemara i nepravde.

Dr. sc. Tado Jurić: „Iseljavanje Hrvata u Njemačku. Gubimo li Hrvatsku?“

Posljednjih nekoliko mjeseci jedna knjiga o iseljavanju Hrvata izaziva veliku pozornost javnosti i „otvara oči“ širem krugu ljudi u našoj zemlji. Vrijedno ju je spomenuti jer se o problemu iseljavanja, trenutno jednom od najvažnijih problema u Hrvatskoj, preveliko govori ili se čak ignorira. U utorak, 23. listopada 2018. godine na Hrvatskom katoličkom sveučilištu predstavljena je knjiga doc. dr. sc. Tade Jurića „Iseljavanje Hrvata u Njemačku. Gubimo li Hrvatsku?“ u izdanju Školske knjige.

U knjizi su predstavljeni rezultati prvoga empirijskog istraživanja motiva i karakteristika novijih iseljavanja Hrvata u Saveznu Republiku Njemačku. Istraživanje je provedeno u Njemačkoj među hrvatskim iseljenicima koji su iselili u periodu od priključenja Hrvatske EU-u na uzorku od 1200 ispitanika. Najveću pomoć oko istraživanja pružile su brojne

Hrvatske katoličke misije u Njemačkoj. Posljednjih nekoliko mjeseci knjiga i autor izazvali su popriličnu pozornost javnosti. Na prijedlog da se knjiga predstavi i u Puli, profesor Jurić odgovorio je potvrđno te predstavljanje najavljujemo za neko skoro vrijeme.

L: Što je glavni razlog ovoga novog velikog vala iseljavanja?

Glavni razlog je iseljavanja neuređena država, odnosno nezadovoljstvo ljudi društvenom i političkom situacijom. Ovdje želim naglasiti da ne umanjujem ekonomski motive, no sasvim je jasno da je naša ekonomija slaba zbog loše politike i lošeg upravljanja zemljom. Hrvati iseljavaju zbog nepravde, a ne zbog siromaštva. Naša istraživanja ukazuju na jasnu vezu između političke etike, slabih institucija i iseljavanja. Nemoral političkih elita, pravna nesigurnost, nepotizam i korupcija pri su vrhu motiva koji su pridonijeli iseljavanju. Ljudima je dosta društva u kojemu se sve rješava prema stranačkom ključu. Za svaku običnu sitnicu morate nekoga povući za ruku te je korupcija jednostavno postala stil života. Otkada je nastala Hrvatska, ona je ortački upravljana. I, nažalost, ne postoji impuls u društvu koji pokazuje da će se nešto ozbiljno promijeniti.

L: Kako na problem iseljavanja gleda hrvatska politika?

Prvenstveno me iznenadilo da su političke elite cijelu 2016. i 2017. godinu potrošile na pokušaj relativiziranja i banaliziranja problema iseljavanja. Sjećamo se da su vladajući prije dvije, tri godine, kad su preuzimali vlast u zemlji, obećavali da će im borba za mlade i demografska problematika biti temeljna zadaća. A danas govore tek o razmatranju demografskih mjera. Ako se iseli više od 300 tisuća ljudi i vi ne reagirate, onda se svi trebamo zapitati što stoji iza toga. Vrlo je moguće da političke elite namjerno ne

povlače prave poteze i mjere kako bi se iseljavanje smanjilo. Također iznenađuju vrlo liberalan stav naših elita u smislu njihovih izjava „jedni odlaze, drugi dolaze“.

L: Iseljavanje se događa i u drugim zemljama EU-a, ali ne u ovako velikom broju u odnosu na broj stanovništva?

Istina je da su Poljska i Rumunjska imale u absolutnom broju veće iseljavanje od Hrvatske, i po stotinu tisuća iseljenih godišnje, ali te su zemlje šest (Rumunjska) do deset puta (Poljska) višeljudnije od Hrvatske. No, trendovi su danas potpuno drugačiji. Dok projekat iseljavanja iz istočnoevropskih zemalja EU-a danas iznosi oko 10 000 godišnje, iseljavanje iz Hrvatske u zadnje tri godine broji preko 60 000 godišnje. Usput, jedan od podataka govori da je prema rezultatima istraživanja u prošle dvije godine iz Istre iselilo 5000 ljudi. To je bilo prije novoga iseljavanja u svezi sa „slučajem Uljanika“, zbog kojeg se predviđa novih tisuću iseljenika. Ovakav razvoj situacije zasigurno otvara pitanje žele li hrvatski političari da se Hrvatska prazni. I, naravno, kakva je uloga EU-a u cijeloj priči? Migracije nikada nisu interesno neutralne i ne događaju se slučajno, nego se proizvode.

L: Dakle, netko rukovodi tim migracijama?

To pitanje u ovom istraživanju nismo mogli znanstveno izmjeriti, ali neizravno se može zaključiti što se događa. Velika kretanja stanovništva uvek su kontrolirana i upravljana. Danas se demografskom politikom osvajaju prostori. Izbjegavaju se ratovi, ali se stanovništvo kontroliraju pojedini prostori. Subtitucija stanovništva svakako je najgora za Hrvatsku. Stanovništvo koje u jednom prostoru nestaje, počinje se popunjavati nekim novim stanovništvom, htjeli mi to ili ne. I zbog toga je ponašanje hrvatskih elita prema ovom problemu nevjerojatno nemarno. Ne trebamo ići daleko u svijet da vidimo kako se stanovništvo preuzimaju teritoriji, dovoljno je pogledati primjer Srbije i Kosova.

L: Znači li to da gubimo Hrvatsku?

Za Hrvatsku je naročito pogubno što je 2017. Sud EU-a presudio da vanjske članice EU-a moraju ponuditi izbjeglicama azil u prvoj članici EU-a u koju kroče bez vize. Riječ je o očito neadekvatnom rješenju koje sav teret izbjegličke krize ostavlja članicama na vanjskim granicama Europske unije, kao što su Hrvatska, Grčka i Italija. Nama povijest, nažalost, često nije bila učiteljica života. Mi smo

već jednom bili predziđe kršćanstva i bili smo iskorišteni kao vojna krajina i štit Europe. Sve upućuje na to da nas čeka ista sudbina. Nama se čini primjereno postaviti pitanje uzročno-posljedične veze pražnjenja Slavonije i drugih hrvatskih krajeva s migrantskom krizom i pokretanjem nekoliko milijuna ljudi prema granicama Europe. U svjetlu ovih procesa možda dobivamo i odgovor kako smo i zašto primljeni u EU. Znakovit je podatak iz istraživanja prema kojemu je čak 55,3 posto osoba koje su otišle iz Hrvatske ovdje imalo posao, najveći dio njih su u najprodiktivnijoj dobi, od 25. do 40. godine života. Te su negativne posljedice iseljavanja brojne i vidljive su odmah i bez vremenskoga odmaka. One se očituju u smanjenoj potrošnji i opadanju proračunskih prihoda. A kako znatan dio proračunskih rashoda odlazi na mirovine, bližimo se trenutku kad će mirovinski sustav pasti.

Vrlo vjerojatno slijede brojna poskušanja jer se državni aparat nije smanjio i ima iste apetite. Nadalje, pristat će sve manje uplata iseljenika iz inozemstva

jer su oni, za razliku od onih prije, sada povukli obitelj sa sobom. Iseljavanje se ozbiljno odražava i na obrazovni sustav. Broj se djece smanjio za gotovo stotinu tisuća na svim razinama obrazovanja. Nekretnine odlaze u bescjenje. Čekaju nas ogromni troškovi integracije useljenika, koji će doći vjerojatno iz drugoga kulturnog kruga, kako bi nadomjestili praznine na tržištu rada. Tako je svaki iseljeni Hrvat u ovom trenutku dvostruki gubitak.

L: Rekli ste da je po podatcima München peti hrvatski grad

Zaista je tako. U Münchenu je više od 60 000 Hrvata, dok Zadar, koji je službeno naš peti grad po veličini, zapravo više nema 70 000 stanovnika, kako je to prema zadnjem popisu stanovništva tvrdio naš Zavod za statistiku. Samo u Bavarskoj živi preko 100 tisuća Hrvata, dok ih još u ostalim dijelovima Njemačke ima sigurno 350 tisuća.

L: Prema ispitivanjima vidljivo je da velik broj iseljenih ne razmišlja o po-

vratku u Hrvatsku. Što ih može privući na povratak kući?

Veći bi se povratak mogao dogoditi i u slučaju boljega povezivanja iseljeništva s Domovinom, omogućavanja veće participacije iseljenika u svim procesima u zemlji i slično. Pokazalo se da država i društvo ništa ne vrijede bez jakih državnih institucija. Hrvatskoj trebaju bolje politike, bolji Sabor, bolja Vlada i bolji sudovi. U demokratskom se društvu promjene ne mogu postići drukčije nego jačanjem institucija. Nekakvu mogućnost za povratak vidimo samo kod 15 posto iseljenika. Iseljavanje će se, prema svemu sudeći, zadržati još neko vrijeme u ovom opsegu. Ukupno bi se iz Hrvatske moglo iseliti oko 800 000 ljudi, s tim da se 300 000 od toga već iselilo. I dok iseljenici odlazeći kažnjavaju političare, političari i dalje ne uviđaju da čemo gubljenjem ljudi izgubiti i zemlju. Zaista je pitanje je li to sve slučajno i postoji li zapravo dugoročno osmišljena strategija pražnjenja hrvatskih krajeva i „preseljenje“ Hrvata iz njihovih drevnih krajeva.

Hrvatski hodočasnici proslavili spomendan bl. Alojzija Stepinca u Jerihonu

JERIHON Hrvatski hodočasnici po Svetoj zemlji proslavili su spomen-dan bl. Alojzija Stepinca u nedjelju, 10. veljače u crkvi Dobroga Pastira u Jerihonu. Crkva je posvećena Kristu – Dobrom Pastiru jer se u Jerihonu Isus pokazao pravim pastirom: pokazao je nadcariniku Zakeju put spasenja te ozdravio slijepa Bartimeja, koji je odmah ostavio sve i pošao za njim. Misu je predvodio provincijal franjevaca trećoredaca fra Ivo Martinović, u koncelebraciji s voditeljem hrvatskih katoličkih misija u Mülheimu (a. d. Ruhr) i Duisburgu fra Vidanom Miškovićem, TOR, voditeljem hrvatske katoličke misije u Kölnu fra Vukom Buljanom, OFM, te s fra Ivanom Tučićem, OFM, i fra Matejom Jovanovcem, TOR, koji su kao službeni vodiči vodili hrvatske hodočasnike po Svetoj zemlji. Na misi je sudjelovalo stotinjak hodočasnika iz spomenutih hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj. Hodočašće je trajalo od 4. do 11. veljače, a završeno je svečanom Euharistijom na Kristovu grobu, u zajedništvu s franjevcima koji žive i djeluju u bazilici Svetoga groba. (IKA)

Predstavljena knjiga dr. Esther Gitman „Alojzije Stepinac Pillar of Human Rights“

ZAGREB Knjiga „Alojzije Stepinac Pillar of Human Rights“ autorice dr. Esther Gitman predstavljena je u srijedu, 13. veljače na Hrvatskome katoličkom sveučilištu u Zagrebu. Knjigu, objavljenu u nakladi Kršćanske sadašnjosti, predstavili su urednik izdanja izv. prof. dr. Mario Kevo, politička analitičarka i publicistkinja Višnja Starešina i autorica. Dr. Gitman u knjizi ispituje kako je i zašto mlađi svećenik iz ruralne Hrvatske sredinom svojih tridesetih postao junakom svoga naroda, Katoličke Crkve i mnogih ljudi diljem svijeta. Pojasnila je da su skidanjem oznake tajnosti s obavještajnih podataka SAD-a prema odredbama američkog Zakona o otkrivanju nacističkih ratnih zločina iz 1998., mnoga jednostrana gledanja zamijenjena nijansiranjima inačicama uloge koju je Alojzije Stepinac imao u drami II. svjetskog rata. *I moje istraživanje pokazuje kako je Stepinac snažno osuđivao kršenje ljudskih prava zakonima usmjerenima protiv Židova, Srba i Roma te da je u svakoj prigodi zahtijevao povratak na Božji zakon.*

Kad su 1941. dvojica njegovih svećenika i šest redovnica kao Židovi bili oslobođeni nošenja žute Davidove zvijezde, koju su nacisti namijenili da bude sramotan znak, Stepinac je svečano izjavio: „Zamolio sam te svećenike i časne sestre da nastave nositi ovaj znak pripadnosti narodu u kojem je rođen Naš Spasitelj sve dok ga budu morali nositi i drugi“, ispričala je dr. Gitman. Istaknula je da je Vatikan nekoliko puta Stepincu ponudio da odabere drukčiji tip života, ali njegova savjest i njegovo snažno uvjerenje u neotuđiva prava svake osobe da živi život koji mu je dao Stvoritelj, motivirale su ga da ostane u Zagrebu i da se skrbi za tisuće žrtava koje su potpuno ovisile o njemu – ponajprije njegovi župljani, ali i mnogi drugi koje su nacistički i ustaški režimi odbacili: poput 58 starijih Židova, siročadi, 1000 Židova u mješovitim bra-kovima. Jednom je Stepinac doznao da je Bastianini, tadašnji guverner Dalmacije, namjerio poslati natrag ustašama u NDH izbjeglice. Stepinac i opat Marcone, vatkanski vizitator, odmah su djelovali tvrdeći kako je većina izbjeglica obraćenika na katoličanstvo te kako je njihova dužnost da ih spase. Uz pomoć ministra vanjskih poslova Vatikana Maglionea uspjeli su dobiti dozvole za sve židovske izbjeglice da ostanu u talijanskim okupacijskim zonama. Ondje je preživjelo

približno 5000 Židova, 1000 na Korčuli, 3600 na otoku Rabu, a neki su se raštrkali posvuda. *Stepinčev je život bio u opasnosti tijekom ovih pothvata i u nekoliko je navrata zatvaran. Pošteđen je tek zahvaljujući ljubavi, divljenju i odanosti svoga naroda, rekla je autorica.*

Proučavajući neistražena područja spašavanja Židova u NDH unutar širega konteksta povijesti holokausta, dr. Gitman željela je osporiti raširenu percepciju nekih povjesničara, među njima i dvojice Izraelaca te srpskog režima, da je sve hrvatsko stanovništvo tada i sada krivo za zločine koje su počinile ustaše. Stepinčevi tužitelji ne spominju da je Stepinac, za razliku od mnogih drugih, odlikovan u Prvom svjetskom ratu i da su 150 000 Hrvata bili partizani, uključujući članove Stepinčeve obitelji, pojasnila je dr. Gitman. Spomenula je da je Stepinac vođama NDH izrazio zabrinutost, upozoravajući ih da su njihove nehumane politike protiv Židova i drugih poprimile totalitarni karakter koji prijeti nanijeti veliku štetu hrvatskom narodu i Katoličkoj Crkvi u godinama pred njima. Rekao je: „*Zbog zlobnog ponašanja Pavelićeva režima, hrvatski će narod snositi punu odgovornost za ustaško ponašanje, kao i za rast komunizma.*“ U Hrvatskom državnom arhivu otkrila je 420 peticija u korist Židova, koje su potpisale tisuće ljudi, a koje pokazuju da su zabrinuti građani od svoje vlasti očekivali odgovor. Stepinčeva pisma, kao i ona njegovih župljana, upućena su i Anti Paveliću i ministru unutarnjih poslova Andriji Artukoviću te je u njima izražena uzemljenost zbog ponašanja vlasti. Stepinac je pravilima Crkve, Haškim i Ženevskim konvencijama bio obvezan održavati kontakt s okupacijskim snagama zbog

javnoga reda i mira. Stepinac je morao moći razgovarati s Pavelićem zato što je poglavnik bio jedini kontrolni autoritet koji je mogao ublažiti teror i ubojstvo, pojasnila je dr. Gitman.

Glas savjesti tijekom triju uzastopnih i oprečnih diktatorskih režima

Istaknula je da je Stepinac osuđivao nacizam, fašizam, komunizam i nečovještvo ustaša, a tijekom ratnih godina pridržavao se jedne maksime: stvarno postoji samo jedna rasa, a to je Božja rasa. Unatoč tomu Stepinac je shvatio da je njegova najsvetija dužnost, kao predstavnika Katoličke Crkve, da podigne svoj glas protiv ustaškoga ponašanja. Dr. Gitman pojasnila je da je kao starozavjetni prorok Stepinac ostao neumoljivo vjeran svojoj Crkvi i naravnim zakonima. „*Postao je glas savjesti tijekom triju uzastopnih i oprečnih diktatorskih režima. Branio je nauk Crkve te je na taj način pokazao kako čovjek vjere, prilagođen univerzalnim zakonima, shvaća jedinstvo svijeta u njegovim različitostima. U svojim je propovijedima, pismima te cijelim svojim životom i smrću Stepinac utiraо izlaz iz krize koju je stvorila nacistička Njemačka, kad je svijet podijelila na rase, kao i komunisti na političku teokraciju,*“ rekla je autorica. „Stepinac je predstavljao hrvatske vrijednosti i vrijednosti zapadne civilizacije svojom neprestanom obranom: slobode i vrijednosti pojedinca kao samostalne jedinice; slobode i poštovanja vjeroispovijedi; slobode i poštovanja sva-ke rase i narodnosti; slobode i poštovanja privatnoga vlasništva, kao temelja osobne slobode pojedinca i obitelji; te slobode i poštovanja prava svakoga naroda na potpuni samostalni razvoj narodnog života“, pojasnila je dr. Gitman. (IKA)

Čitaonički pokret na prostoru Istre (II. DIO)

Revolucionarna 1848. god. slomila je feudalni poredak, a građani su dobili prigodu na izborima za austrijski parlament izraziti svoje političke težnje. Tadašnja politička zbivanja otkrila su postojanje svjesne i organizirane nacionalne elite istarskih Talijana sa znatnim sudjelovanjem talijanaša, ali i nedostatak nacionalne svijesti Hrvata koji još nisu imali svoju građansku elitu. Ni hrvatsko svećenstvo nije tada bilo dovoljno organizirano za preuzimanje vodstva. Rezultati izbora za bečki parlament – provedeni ljeti 1848. godine – pokazivali su sasvim drugi odnos snaga. Naime, izabrana su tri talijanska zastupnika, a samo jedan hrvatski, kojega su izbrali Hrvati istočne, Liburnijske Istre. Uskoro su izbili i nacionalni sukobi, a njihov povod bio je zahtjev tih talijanskih zastupnika u Beču da se u cijeloj Istri prizna talijanski jezik kao službeni. Unatoč tome što je bečka Vlada odbila taj zahtjev, s obrazloženjem da su Talijani u Istri u manjini, u dva navrata moralno je doći do hrvatskoga prosvjeda u Općini Lovran (u prosincu 1848. i u siječnju 1849.) te u Kastvu (u siječnju 1849.); prosvjednici su isticali pravo na hrvatski jezik u Istri i iznijeli zahtjev da istočna Istra bude pridružena tadašnjoj Rijeci, a time i Banskoj Hrvatskoj u ugarskoj polovici Monarhije. Na njihovu čelu nalazio se J. Vlah. No, austrijska državna vlast stala je na stranu hrvatskih htjenja. Kontrarevolucija 1849. i njemački neoabsolutizam u petome desetljeću bili su samo kratak predah za življe angažiranje talijanaško-talijanske strukture te uklapanje u iridentizam, pokret koji je nastao u doba ujedinjavanja Italije u XIX. stoljeća, kome je cilj bilo oslobođenje, odnosno pridruživanje svih krajeva koji su prema poimanjima talijanske nacionalne ideologije trebali pripasti Italiji. Bio je usmjeren u prvom redu na teritorij u sastavu Habsburške Monarhije i Francuske, čija je vlast označavana tuđinskom. Njegovi pripadnici svako talijansko nacionalno gibanje poistovjećuju sa svojim pokretom, pa tako govore i o iridentističkom pokretu 1848. i 1849., ali se on formirao i dobio zamah tek 1860-ih, i to uglavnom u zakonitim okvirima i koristeći prostor djelovanja što ga je omogućivao upravo oživjeli parlamentarni sustav u Habsburškoj Monarhiji. Taj se pokret od 60-ih

godina počeo javljati na Apeninskom poluotoku, a od sedmoga desetljeća i organizirano. Pedesetih i šezdesetih godina XIX. st. vodeći intelektualni predstavnici talijanaško-talijanskoga pokreta definitivno ubočili su svoja nacionalistička razmišljanja; oslonjeni na negativna iskustva 1848./49., oni svoja htjenja sve više usmjeravaju prema iridentističkim nastojanjima. Ipak, ni prvobitna nacionalistička ni potonja iridentističko-nacionalistička ideologija nemaju uporišta u idealnim stremljenima Risorgimenta iz prve polovice XIX. stoljeća, koji je slabo utjecao na talijanaško-talijanski sloj u Istri. Ideologije imaju uporišta u imperialnoj politici savojske dinastije i krugova oko nje u Pijemontu, odnosno u potonjoj Kraljevini Italiji, u koju su Savojski ratovima i uz pomoć međunarodne konstelacije prilika ratom udružili cijeli Apeninski poluotok pod svoju vlast. Brojna intelektualnica toga talijanaško-talijanskog sloja u Istri nije imala preporodnih vidika, već je uglavnom uskoga kampanalističkoga obzora, s ciljem očuvanja *status quo* te ostvarenja samo trenutačne, ne baš velike materijalne koristi.

Voditelji istarsko-otočnoga talijanaško-talijanskog iridentističkog pokreta
Carlo Combi, Carlo de Franceschi, a posebno talijanaš iz Veloga Lošinja Francesco Vidulich (Franjo Vidulić)

Među voditeljima istarsko-otočnoga talijanaško-talijanskog iridentističkog pokreta ističe se nekoliko visoko obrazovanih Istrana i otočana, pa tako pravnici Carlo Combi, Carlo de Franceschi, a posebno talijanaš iz Veloga Lošinja Francesco Vidulich (Franjo Vidulić), predsjednik Istarskoga sabora i potpredsjednik Carevinskoga vijeća (donjega doma parlamenta zapadnoga, austrijskog dijela Austro-Ugarske). Kao predsjednik Sabora i zemaljski kapetan s veoma velikim uspjehom provodio je i drugi dio osnovice iridentističkoga pokreta: onemogućiti ulazak većega broja hrvatskih i slovenskih zastupnika u Sabor, a onu manjinu koja je ipak postala dio Sabora, paralizirati u radu. Na kulturno-znanstvenom polju osobito se ističe barbanski kanonik Pietro Stancovich (Petar Stanković), koji se povremeno izjašnjava kao talijanaš, a

povremeno kao austrijakant. U skladu s navedenim, jedno od najznačajnijih pitanja koje je hrvatski narodni preporod na području Istre i Kvarnerskih otoka postavio bilo je jezično pitanje. Riječ je o problemu koji zadire u političku sferu, ali i u svakidašnji život stanovnika. U prvoj polovici XIX. st. samo rijetki pismeni, svjesni pojedinci, i to mahom svećenici, mogli su sudjelovati u hrvatskom narodnom preporodu. Jezični problem započet će dolaziti do izražaja tek onda kada započinje rasti, u prvome redu, politička i pravna osvještenost hrvatskoga naroda Istre i Kvarnerskih otoka, kada on počne shvaćati da je potrebno izboriti promjenu stanja u kojem nepoznavanje jezika nanosi ne samo – osjetljivu, oplijivu za svakoga pojedinca – gospodarsku, materijalnu štetu, već i političku, a time i tešku nacionalnu štetu. Padom neoapolutizma 1860. godine Istarski je okrug bio pretvoren u autonomnu pokrajину sa zemaljskim saborom i zemaljskim odborom kao njegovim izvršnim organom; sjedište Sabora i Odbora bilo je u Poreču. U Sabor je birano trideset zastupnika, s time da su sva tri biskupa bila njegovi neizborni članovi. Ostalih je dvadeset sedam članova birano preko *kurija*, koje su, zapravo, predstavljale način izbora predstavnika pojedinih socijalnih slojeva. Način izbora pogodovao je talijanskoj nacionalnoj zajednici, koja je bez obzira na inferiorniji brojčani odnos stanovništva prema broju Hrvata i Slovenaca, u ovome Saboru uvijek imala većinu. Prvi javni sukobi oko jezika dogodili su se već na prvim sjednicama prvih saziva Istarskoga sabora, kada su se jasno sukobile dvije spomenute koncepcije. Nova je povjesna prijelomnica nastupila u travnju 1861. godine kada je tršćansko-koparski biskup dr. Bartolomej Jernej Legat kao virilni zastupnik zatražio – dakle već u samim početcima rada Sabora – da među pokrajinskim činovnicima bude netko tko pozna i slovenski i ilirski dijalekt jer u Istri ima Slavena koji ne poznaju talijanski jezik. No, saborska većina odbrila je ovaj prijedlog. Također, pitanje nastavnoga jezika nije silazilo s dnevnoga reda Sabora jer je to bilo vitalno pitanje i talijanaško-talijanskog i hrvatskog preporodnog pokreta u cjelini. (*nastavlja se*)

„Heroje i svetce pamtimo po ljubavi i žrtvi“

Blagdan sv. Blaža, župnoga patrona, vodnjanska je župa proslavila središnjim svećanim misnim slavlјem koje je predvodio porečki i pulski ordinarij mons. dr. Dražen Kutleša, u zajedništvu s biskupom u miru mons. Ivanom Milovanom, župnikom domaćinom preč. Marijanom Jelenićem te nekolicinom svećenika.

VODNJAN Nakon uvodnog pozdrava župnika Marijana Jelenića, župna suradnica Ivana Pajković pročitala je stihove „Pozdrav mučeniku“ koje je napisao župnik. Biskup je u prigodnoj homiliji istaknuo da heroje i svetce slavimo upravo zato što su podnijeli žrtvu, posvjedočili ljubav, dali život da bismo mi mogli živjeti i stoga su nam uzor. Živjeti kršćanski, biti svet, znači biti drugačiji, imati hrabrosti živjeti kršćanske vrednote, rekao je Biskup. Oni koji žive časno i pošteno često smetaju onima koji tako ne žive, zato što im svojom prisutnošću bude glas savjesti. U posvemašnjoj plimi, ali i klimi problema i poteškoća u suvremenom društvu, mi uobičajeno krvimo nekoga drugog, pojedince ili sustave za nedaće koje kao društvo proživljavamo, no trebali bismo se zapitati koje smo sve vrednote, koje su naši predi poštivali, mi pogazili samo radi vlastite udobnosti, užitka, koristi. Biskup je podsjetio i na pojam žrtve, zapitavši se gdje bi svijet danas bio da pojedini znanstvenici nisu razvili vlastite talente, žrtvujući zbog toga nerijetko i život, da bi ovome društvu donijeli napredak? Jednako tako, koliki bi od nas danas postojali da naše majke i bake nisu prihvatile taj život, unatoč rizicima koje je to podrazumjevalo? Mi kršćani moramo u svome životu imati dva temeljna stupa, vjeru i ljubav: pravu vjeru prema Bogu trebamo iskazivati ljubavlju prema bližnjima. Biskup je nadalje istaknuo veličinu služenja, koje je osnova kršćanskoga načina života, a tako u suprotnosti sa suvremenim mentalitetom.

Neka nam sv. Blaž bude poticaj da živimo kršćanski!

Sveti Blaž pokazuje nam da bit života nije u materijalnom bogatstvu, ni u častima, ni u titulama jer jednom kada odemo s ovoga svijeta, ništa od toga nećemo ponijeti sa sobom, ljudi će nas pamtiti

samo po ljubavi koju smo im iskazali i po žrtvi. Svetci i heroji bili su obični ljudi koji su u okolnostima života znali iskoristiti trenutak i pokazati se vjernima. I nas Bog kuša u raznim okolnostima, možda se znamo prikazati dobrima, no svatko se od nas treba zapitati živi li poštano, rekao je Biskup. Poštenu treba biti i vjernik i onaj koji to nije. No, pravi vjernik treba u svoj život ugraditi još i ljubav i vjeru. Neka nam sv. Blaž bude poticaj da živimo kršćanski, da uvidimo kako svetcima ne postaju samo veliki ljudi, nego svetcima postaju mali ljudi koji se prepuste Božjoj milosti i koji znaju pokazati ljubav i poštovanje, zaključio je mons. Kutleša. Župnik Jelenić u završnom je obraćanju podsjetio da se ove godine obilježava završetak 200., jubilarne, godine od dolaska relikvija i svetih tijela u Vodnjan te je ukratko podsjetio na znanstvena istraživanja i postupak rekognicije provedenih nad, kako je rekao, tim jedinstvenim blagom koje čuva vodnjanska crkva. Ujedno je zahvalio biskupima Milovanu i Kutleši na dopuštenju da ti osteofragmenti i očuvana tijela budu dolično istraženi. Biskup Kutleša prije završnoga je blagoslova podsjetio da sve zasluge za nastojanja oko valorizacije toga unikatnog posjeda vodnjanske crkve ide isključivo župniku

Jeleniću. Biskup je posebno izrazio radost zbog lijepe i plodonosne suradnje koja, na dobrobit vjernika te župe, postoji između župnika i kapelana vlč. Gorana Levaka. U crkvi su bile izložene i tri nedavno restaurirane umjetničke slike koje pripadaju toj župi: „Kamenovanje sv. Stjepana“, venecijanskoga autora Antonija Della Zonca koja je nastala 1691. godine, te dvije slike vodnjanskoga autora Venerija Trevisana: „Uskrsnuće“ te portret jednoga vodnjanskog župnika iz 19 stoljeća. Župnik je pozvao okupljene vjernike da ih pogledaju te potaknuo da se u svim crkvama čuvaju i restauriraju vrijedne umjetnine. Nakon misnoga slavlja vjernicima su svećenici i đakoni pružili pomazanje grla te je upriličeno čašćenje relikvija sv. Blaža iz ruke biskupa Milovana. Osim brojnih vjernika te župe misi je tradicionalno nazočio velik broj hodočasnika iz mnogih istarskih župa. Uime gradskih vlasti nazočan je bio vodnjanski gradonačelnik Claudio Vitasović sa suradnicima, predstavnici vatrogasaca te saborski zastupnik Anton Kliman. Misu su glazbeno animirali: Župni zbor sv. Blaža, pod ravnateljem Melite Balaković, Zbor OS Vodnjan, pod ravnateljem Bogdana Fabrisa, te Zbor Zajednice Talijana Vodnjan, pod ravnateljem Oriete Šverko. (Tiskovni ured PPB)

„Bog je Stepinu ispleo mrežu s kojom će loviti ljude“

ŠKROPETI Svečano misno slavlje u nedjelju, 10. veljače 2019., u crkvi bl. Alojzija Stepinca u selu Škropeti, župa Motovunski Novaki, u Pazinskom dekanatu predvodio je župnik Fažane, policijski kapelan pri Policijskoj upravi istarskoj koji je ujedno vicepostulator u kauzi za kanonizaciju bl. Miroslava Bulešića vlč. mr. Iliju Jakovljević.

Blaženikovu blizinu ne osjećamo samo po njegovim relikvijama ovdje među nama, nego još više po euharistijskom zajedništvu: slušanju Božje riječi i sv. pričesti. Božja riječ oblikovala je dušu našeg bl. Alojzija, a Euharistija je dala snagu za vjernost Kristu i Crkvi. I mi danas slušamo Božju riječ i slavimo Euharistiju, rekao je vlč. Jakovljević pozdravljajući okupljene vjernike na početku mise. Čuli smo u današnjem Evandelju kako Isus propovijeda i mase ga slijede te žele čuti Riječ koju on naviješta, započeo je propovjednik homiliju. Mnoštvo se tiskalo oko Isusa. Isus ih je privlačio svojim načinom govora i masa je primijetila da Isus nije jedan u nizu propovjednika, već da postoji jedinstvo između riječi i Isusa. Ribari su radili svoj posao i Isus moli ribara Petra da mu dâ svoju lađu da iz nje propovijeda. Petar nije došao slušati Isusa, već se bavi mrežama i lađom. Petar iz pristojnosti ustupa lađu te počinje i on slušati Isusa. Svi su slušali, ali je samo Petar i nekoliko ribara čulo, Isusova riječ uspjela je zahvatiti njihova srca. Drugi su se divili i ostali su na toj razini divljenja. S Petrom nije tako, on nastavlja svoj dijalog s Isusom na lađi i prepusta Isusu inicijativu u ribarenju iako je on za to stručnjak a ne Isus.

„Izvezi na pučinu i bacite mreže za lov.“

„Izvezi na pučinu i bacite mreže za lov.“ Petar objašnjava Isusu da su svu noć kad je vrijeme lova lovili i da nisu ništa ulovili, ali na Isusovu riječ baca mrežu. To je to, vjera, a ne samo divljenje Isusovim rijećima. Petar nije kao drugi, koji se dive Isusovim rijećima, ali kad treba nešto učiniti, tad odustaje od Isusa. Petar ide protiv zakona logike jer vjeruje Isusovim rijećima. Tu se sad nalazimo i mi, današnji hodočasnici u ovu crkvu. Hoćemo li ostati na razini divljenja Isusovim rijećima i našem blaženiku ili ćemo povjerovati i baciti svoju životnu mrežu

na Isusovu riječ? I mi smo danas došli pred Isusa praznih mreža, prazne duše; svakodnevni nas život iscrpljuje te više nemamo što dati ne samo svojoj obitelji, djeci, župnoj zajednici nego ni samima sebi. Prazna je moja mreža već danima, mjesecima, godinama, a ja sve nervozniji i napetiji. Zbog te duhovne praznine svoje duše venem i ne vidim smisla. I sad se nameće pitanje: što je s mojom molitvom? Zar nije ona ta koja mi daje nadu, koja me uvodi u otajstvo vjere i povjerenja? Zar je moja molitva samo nabranjanje riječi i neko očekivanja za ispunjenje mojih želja? Petar, da nije išao protiv svoje logike i da nije povjeroval Isusu, imao bi i dalje prazne mreže. Upravo se tu želim danas zaustaviti, na ovaj blagdan Stepinčeva. Stepinac je, tako mogu reći, bio sv. Petar u novijoj hrvatskoj crkvenoj povijesti, naglasio je vlč. Jakovljević, te nastavio, on nije samo bio jedan u masi biskupa, svećenika, vjernika koji slijedi Isusa, koji pobožno sluša i divi se Isusovim rijećima. Isusova riječ oblikuje njegovu pastirsку službu. Na početku svoje pastirske službe osniva Caritas preko kojeg nastoji pomoći onima najpotrebnijima. Osniva u gradu Zagrebu nove župe kako bi ljudi mogli lakše dolaziti do žive Božje riječi i Euharistije. Pomaže školovanje svećenika, među inima i bl. Miroslava Bulešića, te pomaže u opremanju pazinskoga sjemeništa. U vrijeme rata, kao Petar u današnjem Evandelju, izvozi svoju biskupsku službu na pučinu razrušene Hrvatske i baca mrežu Evandelja. Dok je zlo zahvaćalo sve šire mase, pojedinci i sustavi dobivali naličje zloga, Stepinac širi mrežu Evandelja i nastoji sačuvati dostojanstvo svakoga čovjeka,

a posebno onoga na koga se okomilo zlo. Opasan je bio taj Stepinčev pothvat jer je njegova mreža Evandelja stajala nasuprot rasističkih zakona. Zakon mu onemoguće da širi Evandelje, zakon se okonio na čovjeka kojega još jedino Stepinac brani. Nastoji spasiti mnoge ljudе, sačuvati njihove živote. Stepinac postaje glas obespravljena čovjeka. Stepinčeva mreža vjere posebno dolazi do izražaja na suđenju i u sužanjstvu, iako bez ljudskih prava, ali ne i bez božanskih. Njegovo mučeništvo bit će za vjernike proročki znak vjernosti Katoličkoj Crkvi, a njegova će vjera trajno oblikovati vjerničku dušu hrvatskoga naroda. Ne znam je li Stepinčeva mreža bila „punija“ za vrijeme rata ili sužanjstva. Za vrijeme rata bila je ispunjena ne samo katolicima nego mnogima kojima je uspio spasiti život ili ih nastojao spasiti. U vrijeme sužanjstva nije više Stepinac fizički mogao „puniti“ svoju mrežu pastoralnim pohodima, sv. misama s ljudima, krizmama i drugim slavljima, već je bila punjena njegovim vjerom u tamnici koju mu je odredio režim. Bog je Stepinu ispleo mrežu kojom će loviti ljude. Ona Petrova lađa s

početka Evanđelja u koju je unišao Isus jest i ova Stepinčeva crkva. I danas mi bacamo s te lađe Stepinčevu mrežu vjere. Mi, koji danas slavimo Stepinčeve u ovoj crkvi, činimo tu Stepinčevu mrežu i nastojmo njome ljude dovoditi Bogu, a ne ih odbijati od Boga. Kad u Petrovoj lađi nije Krist, i mreže su prazne. I danas kad u Petrovoj lađi nije Krist, događaju se razna zla. I u našoj lađi kad nema mjesta za Krista, ona je prazna i besplodna. Molimo da Isus bude u našoj životnoj lađi. I danas određene struje u našoj domovini nastoje „progoniti“ Crkvu i vjernike kao u Stepinčevu vrijeme. *Pojedinci u našem društvu nastoje vjernike i svećenike progoniti kao što su progonili Stepinca i zaklali bl. Miroslava Bulešića. Zaboravljaju da smo mi spremni podnijeti mučeništvo i dopustiti da okrvave svoje ruke, kao što su toliko puta tijekom povijesti učinili neprijatelji Crkve. Mi ostajemo u Petrovoj lađi na kojoj je Krist. Nas ne zanimaju „amsterdamske“ lađe čiji su očevi progonili Stepinca, naše đedove i roditelje zbog vjernosti Crkvi. Petrova lađa i dalje će ploviti ovim našim područjem, svjđalo se to „amsterdamcima“ ili ne, a naš sveti stijeg vjere nose bl. Alojzije Stepinac i bl. Miroslav Bulešić.*

Bl. Alojzije Stepinac nije samo duhovni velikan našega hrvatskog naroda, a to nam pokazuje i pobudinca „Verbum Domini“ pape Benedikta XVI. koji je

si ti tako vjerno služio. Danas ti radošno kličemo: zagovaraj nas, Blaženiče, da sretno nosimo sveti stijeg vjere na Petrovoj lađi i da nas ništa ne obeshrabri, a nama samima isprosi od Gospodina milost da ostanemo vjerni našoj svetoj Katoličkoj Crkvi i da ljubimo svoj na-

Stepinca ubrojio među 16 istaknutih blaženika i svetaca u dvo-tisućljetnoj povijesti Crkve. Naša istarska Crkva može biti ponosna što je u svojim redovima imala svoga Stepinca u liku bl. Miroslava Bulešića. Molimo da nas naši blaženici zagovaraju, molimo da nam naši blaženici budu model vjerničkoga življenja te da i mi koji se nalazimo na Petrovoj lađi budemo spremni poput njih baciti mrežu na drugu stranu. Bl. Alojzije, isprosi nam snagu i vjeru da možemo i mi danas ostati u toj Petrovoj lađi u kojoj

rod. Najvjernija odvjetnice, na braniku stoj, čuvaj našu svetu vjeru i hrvatski dom, zaključio je vlč. Jakovljević svoju nadahnutu homiliju. Misu je glazbeno animirao zbor kojim je ravnao župnik, vlč. Rudi Koraca. (*Tiskovni ured PPB*)

Crkva bl. Alojzija Stepinca u selu Škorpeti građena je od 1999. do 2010. godine. Kamen temeljac blagoslovio je sveti papa Ivan Pavao II. 1998. godine u Mariji Bistrici, a posvetio ju je biskup Ivan Milovan 7. svibnja 2010. godine. U oltaru, od domaćega kamena, pohranjene su relikvije Blaženika koje je za tu crkvu darovao kardinal Josip Bozanić. Četiri velika bočna prozora ukrašena su vitrajima s likovima velikana Crkve, uz prigodne poruke: sv. Majke Tereze, sv. Ivana Pavla II., svetog Maura i bl. Miroslava Bulešića. Vitraji su postavljeni prilozima istarskih svećenika i vjernika toga kraja. Crkva je izgrađena u skladu s povijesnim arhitektonskim značajkama sakralnih objekata u Istri, pa tako ima prepoznatljivu loplicu i preslicu. Činjenica da je crkva podignuta uz izuzetno zauzeto sudjelovanje mještana, koji su tijekom izgradnje sudjelovali i u brojnim radnim akcijama, pokazatelj je velika štovanja koje u tom kraju postoji prema bl. Alojziju Stepincu. Prvi pokušaj pokretanja izgradnje postojao je još davne 1955. godine, no zbog sveopće društveno-političke klime tada nije ostvarena. U toj filijalnoj crkvi župe Motovunski Novaki mise se održavaju redovito nekoliko puta tjedno, a koristi se povremeno i za radne biskupijske susrete. (GK)

Župljeni župa Barban, Cere i Sutivanac hodočastili u Rim

Župljeni župa Barban, Cere i Sutivanac hodočastili su od 14.-17.02.2019. u Rim. Na hodočašće se odazvalo stotinjak hodočasnika. Imali smo svete mise u krstionici Lateranske bazilike dalmatinskih i istarskih mučenika, u bazilici Svete Marije Velike i kapeli časnih sestara Dominikanki. U nedjelju smo sudjelovali na Angeleusu gdje nas je Papa Franjo posebno pozdravio. Ulicama Rima pjevali smo hrvatske duhovne pjesme uz hrvatski stijeg. Hodočašće je organizirao i duhovno predvodi župnik vlač.Bernard Jurjević. (Nevia Kožljan)

Klanjanje pred Presvetim
Petkom od 08h do 20h

Crkva Gospe od Milosrđa (Misericordia)

PRIPRAVA ZA BRAK POREČKA I PULSKA BISKUPIJA 2019.

LABINSKI DEKANAT

Dekanatski centar "Blaženi Miroslav Bulešić", 1. maja 3, Gornji Labin
1. termin: 7., 8., 14. i 15. ožujka u 19 sati;
2. termin: 6., 7., 13. i 14. lipnja u 20 sati;
3. termin: 12., 13., 19. i 20. rujna u 19 sati.

PAZINSKI, BUZETSKI I PIĆANSKI DEKANAT

Pazinski kolegij, 1. kat, lijevo, Pazin
1. termin: 1., 8., 15. i 22. veljače u 19 sati;
2. termin: 1., 8., 15. i 22. ožujka u 19 sati;
3. termin: 4., 11., 18. i 25. listopada u 19 sati.

POREČKI DEKANAT

Župna dvorana Župe sv. Bernarda, Antice Gašparini 27, Funtana
1. termin: 12., 13., 19. i 20. ožujka u 19 sati;
2. termin: 10., 11., 17. i 18. rujna u 20 sati;
3. termin: 12., 13., 19. i 20. studenoga u 19 sati.

PULSKI I VODNJANSKI DEKANAT

Župna dvorana Župe Sv. Josipa – D. Vitezica 32, Pula
1. termin: 14., 15., 21. i 22. veljače u 19 sati;
2. termin: 16., 17., 23. i 24. svibnja u 19 sati;
3. termin: 5. i 6., 12. i 13. rujna u 19 sati.

ROVINJSKI DEKANAT

Pastoralni centar Don Bosco, Rovinj
1. termin: 2., 5., 9. i 12. travnja u 20,00 sati;
2. termin: 3., 6., 10. i 13. rujna u 20,00 sati.

UMAŠKO – OPRTALJSKI DEKANAT

Župna dvorana Župe sv. Peregrina, Ernesta Miloša 13, Umag
Priprava za brak održava se četiri uzastopna utorka počevši od prvog u mjesecima kako slijedi: (četvrtak u 19 sati, svibanj u 20 sati, rujan u 20 sati i studeni u 19 sati).
Zaručnici koji se namjeravaju vjenčati trebaju se javiti svojem župniku osam mjeseci ranije. Župnik će ih uputiti i dati im prijavnicu s kojom će se javiti na pripravu. Sve druge informacije mogu se dobiti i na tel. 098/ 753 437 (kontakt: vlč. Mladen Pranjić).

URED ZA OBITELJ

BRACNO I OBITELJSKO SAVJETOVALISTE (BIOS)

Savjetovalište Pazin: Ulica Družbe Sv. Ćirila i Metoda 5; tel: 091 263 5062, ili sms.
Savjetovalište Pula: Zagrebačka 30, (iza kapelice u sklopu bolnice) za dogovor termina tel. 091 263 5062 ili sms); e-mail: obitelj@ppb.hr ili ppb.obitelj@gmail.com.

Poziv na korizmene susrete za župne animatore

Katehetski ured Porečke i Pulske biskupije i ove godine organizira Korizmene susrete za župne animatore koji će se održati u Pazinu – Pazinskom kolegiju kroz četiri subote u korizmenom vremenu. Prvi susret je zajedno s vjeroučiteljima, kako je to već ubičajeno.

KORIZMENI SUSRET VJEROUČITELJA I PRVI SUSRET ZA ŽUPNE ANIMATORE I DRUGO STRUČNO VIJEĆE ZA VJEROUČITELJE

Pazinski kolegij – Pazin, 9. ožujka 2019. godine

Tema: Vjeroučitelj, župni animator i Dan Gospodnji -teološko pastoralni vid Dana Gospodnjega

Predavač: dr. Nikola Vranješ, profesor na Teologiji u Rijeci
STRUČNA VIJEĆA ZA OS I SS
Razgovor o Danu Gospodnjem

DRUGI SUSRET ZA ŽUPNE ANIMATORE

Pazinski kolegij – Pazin, 16. ožujka 2019.

Tema: Naviještanje Riječi Božje u liturgiji

Predavač: Alejandro Castillo Jimenez, ravnatelj Kolegija u Pazinu

Drugi dio: Orijana Paus, prof. – praktični dio

TREĆI SUSRET - DUHOVNA OBNOVA ZA VJEROUČITELJE, ŽUPNE ANIMATORE, PJEVAČE, ČLANOVE ŽUPNIH PASTORALNIH VIJEĆA I DJELATNIKE ŽUPNIH CARITASA

Pazinski kolegij – Pazin, 23. ožujka 2019.

Voditelj: vlc. Zvonimir Badurina Duđić, krčki svećenik

ČETVRTI SUSRET ZA ŽUPNE ANIMATORE

Pazinski kolegij – Pazin, 30. ožujka 2019.

Tema: Župnikovi suradnici u liturgiji: – služba sakristana i voditelji zborova

Predavač: Rikard Lekaj, župnik iz Pule

Susreti započinju u 9,30 sati.

Predstavljena knjiga „Milovani – za vjeru i narod“

Knjiga „Milovani – za vjeru i narod“ predstavljena je u srijedu, 23. siječnja u sklopu mjesecne tribine Hrvatskoga katoličkog zbora „MI“ pod naslovom „Kako preživjeti fašizam, komunizam i 'Dajlu'?“.

Mate Krajina u ovoj knjizi osvjetljava život istaknutog istarskog Hrvata Antuna Milovana (1907. – 1945.) junaka vjere i domoljublja kojega su komunisti ubili bez suđenja. To je i naša nacionalna i zavičajna istarska priča o jednoj obitelji koja je prošla mučeničku sudbinu pod dvama totalitarnim režimima 20. stoljeća, najprije talijanskim fašizmom, a onda pod komunizmom, rečeno je na predstavljanju u prostorijama Tribine grada Zagreba.

Govorimo o stotinama tisuća obitelji koje su dijelile sličnu sudbinu, napomenuo je Lončarević. Istra je bila posebno izložena tuđinskim nasrtajima i već od 1919./20. u njoj se razvija naš autentični antifašizam, kojim se, kako Lončarević dodaje, na poseban način svjedočilo istinsko narodno domoljublje u Istri. „Taj antifašizam koji se tamo dogodio, od 1920. do 1943. nije bio komunistički antifašizam, nego hrvatski autentični narodnjački antifašizam“, napomenuo je Lončarević. U knjizi o svom ocu i majci svjedoči i biskup Ivan, Antunov sin koji je imao nepunih pet godina kad mu je otac ubijen. Pamti vlastitu zbumjenost kad je gledao uplakane članove obitelji. Tijelo njegova oca nikad nije pronađeno. Njegova majka Eufemija ostala je sama s petero djece, od kojih će trojica postati svećenici. A progon obitelji Milovan nastavljen je i nakon ubojstva oca Antuna. U knjizi je opisano kako su majci Eufemiji komunističke vlasti naložile da im predavjenčani prsten kao znak lojalnosti, što

ona nije učinila ni po cijenu da joj odzijeku prste. Otrgnuli su joj zlatni lanći s vrata i to upisali kao „dar“. Lončarević je zaključio kako je ta knjiga velika istarska epopeja vjere i ljubavi i vrijedno svjedočanstvo života za Boga, Crkvu i Domovinu. Autor Mate Krajina smatra da u toj knjizi ima puno materijala i za svetost. Biskup Ivan Milovan izrazio je veliko zadovoljstvo i radost zbog izlaska knjige i rekao: „Vjerujem da se lik našeg oca, odvazna i dosljedna svjedoka vjere, kako u životu, tako i u samoj smrti, dobro uklapa u svjedočanstvo vjere u Hrvatskoj tijekom prve polovice 20. stoljeća.“ U knjizi su objavljene i brojne fotografije iz obiteljskoga albuma. Izdavač je knjige nakladničke kuća Treći dan iz Hrvatsko-ga Leskovca. (IKA/Tiskovni ured PPB)

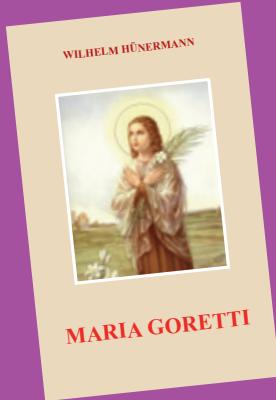
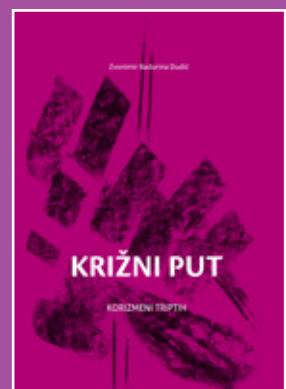

POSJETITE KNJIŽARE "JOSIPA TURČINOVIĆA"

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIĆ d.o.o. Pazin
Narudžbe na tel. 052/ 624 342

Prodavaonice:

PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/621 082
PULA, Danteov trg 1, tel. 052/216 498
POREČ, Eufrazijeva 22, tel. 052/451 784

Radio Istra

Učka 96,9 - Pula 98,0 - Rovinj 88,0 - Buje 97,9
Umag 107,3 - Rabac 92,1 - Poreč 98,5

KAP ZA DOBAR DAN

- duhovna misao za bolji početak dana
- od ponedjeljka do subote u 06:30

PUTEVIMA VJERE

- središnja vjerska emisija
- petkom u 17:30

SUSRET S IZVOROM

- komentar nedjeljnog Evandelja
- nedjeljom u 8:30